

DARBININKAS

LI NR. 2. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, SAUSIS - JANUARY 11, 1966 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Lenkijos kardinolo neišleido į Romą - Kodėl?

Nes Lenkijos vyskupai siekė susipratimo tarp lenkų ir vokiečių, o tai priešinga Maskvos politikai, kurstančiai kovas tarp klasių, tautų, rasų

Romoje sausio 13 išskilmės Lenkijos apsikrikščijimo tūkstančių metų pagerbti. Išskilmėse turėjo dalyvauti ir Lenkijos kardinolas Wyszyński. Sausio 9 Lenkijos komunistinė valdžia paskelbė, kad kardinolas nebus daugiau išleistas į užsienius. Apkaltino, kad būdamas Romoje konsilijoje jis ėmėsis "veiklos, žalingos Lenkijos liaudies respublikai". Kardinolas tą patį dieną Varšuvos katedroje atmetė kaltinimus: "Jie kaltina mane, kuris tarnavau liaudžiai per 20 metų. Aš nesu reikalingas jiems atsakymo ir neatsakiniui".

Neleidimo į Romą priežas-

ties reikia ieškoti ne tiek Varšuvoje, kiek Kremliuje. Tai Lenkijos ir Vokietijos vyskupų pasikeitimas laiškais konsilijos pabaigoje. Vokiečių vyskupai pirmieji laišku pripažino ir apgailestavo karo nusikaltimus, vokiečių padarytus lenkam. Lenkų vyskupai atsakyme patvirtino tuos nusikaltimus ir pareiškė norą, kad tautos artėtų — pakviėt Vokietijos vyskupus dalyvauti 1966 gegužės mėn. 1000 metų išskilmėse pačioje Lenkijoje.

Vyskupy laišškai reiškė abipuses pastangas šalinti nepasitikėjimą ir neapykantą tarp lenkų ir vokiečių tautų. O tai yra prie-

šinga Kremliaus politikai, kuri naudojasi įtampa tarp lenkų ir vokiečių ir dirbtiniu būdu ją palaiko.

Dar baisesnė Kremliaus politika grėsmė, kad dviejų tautų artėjimo buvo siekta per komunistinių vadų galvas. Uždraudimas kardinolui išvykti reiškia komunistų siekimą nutraukti ir kitus ryšius su Vakarais,

jei tik jie eina ne per komunistus ar jų kontrolę.

Spėjama, kad turės būti atšauktas kardinolo atvykimas į Kanadą ir Jungtines Valstybes; negalės būti nė popiežiaus kelionės į Lenkiją.

Vatikane žinia sutikta su nustebimu. Kitur ji aiškinama kaip komunistų atsakymas į Vatikano taikos ir suartėjimo rodytą iniciatyvą.

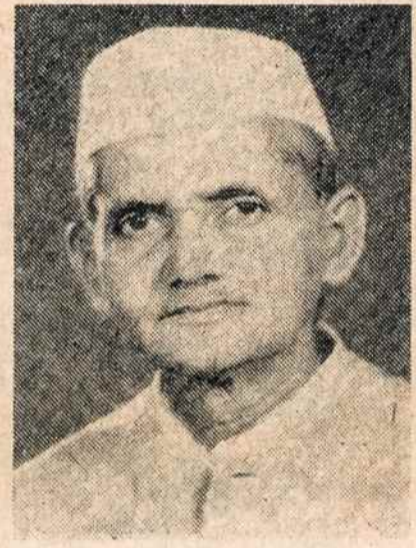
KARD. ST. WYSZYŃSKI

SOVIETŲ diplomatinė ofenzyva

Kremlius savo vadus išsiuntė į Aziją. Aleksej Selepinas derėjosi š. Vietname, laimėdamas ten Kremliui įtaką prieš kom. Kiniją. Taškente min. pirmin. Kosyginas "sutaikė" Pakistaną ir Indiją, pakeldamas Sovietų prestižą. Tuo pat metu sausio 7 išvyko į Mongoliją partijos sekr. Brežnevas, užsienių reikalų min. Gromyko ir psaugos min. Malinovskis, siekdami labiau Mongoliją apvalyti nuo Kinijos įtakos. Ofenzyvą savo įtakai išplėsti lotynų Amerikoje Kremlius parodė ko-

mun. konferencijoje Havanoje. Čia paaiškėjo pirmiausia, kad Kuba pereina vėl išimtinai Maskvos įtakon. Maskvos atstovas pažadėjo paramą "išlaisvinimo karam" Venezueloje, Dominikonuose, Guatemaloje Peru ir kt. Rungtynėse už vadovavimą pirmenybę tenka Savietam, ne Kinijai.

— Gromyko, Sovietų užsienių reikalų ministeris, vasario 7 vyksta į Romą. Vatikane tikimasi, kad jis tveš atsakymą ir į popiežiaus kreipimąsi dėl taikos.

LAL BAHADUR SHASTRI mirė sausio 11 Taškente, pasirašęs sutartį su Pakistanu; Indijos ministro pirmininko pareigose po Nehru teisėbuvo 19 mėnesių.

AMERIKOS diplomatinė ofenzyva nelaimėta, o nevienybė viduje sustiprinta

Vietname veikia ginklai ir diplomatai. Ginklai veikia tik pietų Vietname. Sausio 8 pradėtas didžiulis valymas džunglėse per 20 mylių nuo Saigono į šiaurės vakarus rado tunelius; vienas iš jų galėjo sutalpinėti visą diviziją — 15,000 karių. Tačiau tuneliai buvo tušti. Komunistai spėjo pasitraukti. Komunistai savo ruožtu sustiprino teroro veiksmus Saigone. Pasi- naudodami tuo, kad š. Vietnamas nebombarduojamas, gabe- na sustiprinimus į pietus.

Sovietų diplomatinė iniciatyva rodoma Hanoi. Sausio 7 atvykęs iš Maskvos Selepinas perima įtaką iš kom. Kinijos. Jis laimėjo š. Vietnamo pripažinimą, kad Sovietai vadovauja komunistiniam sąjūdžiui, kuris remia š. Vietnamo kovas. Tuo tikslu Maskva pakartojo kaltinimus Amerikai, pažadėjo naujos ginklų ir ūkinės paramos š. Vietnamui, išplėtė pastangas įtraukti ir Angliją prieš tariamą Amerikos norą perkelti karą į Laosą ir Cambodiją.

Amerikos diplomatinės akcijos viršūnė buvo New Yorke — ambasadoriaus Goldbergo laiškas gen. sekr. U Thant. Laiške pakartojo Amerikos besąlyginių derybų siūlymą; skelbė, kad derėsis 1954 sutarties pagrindu; pasitrauks iš Vietnamo, kai tik kraštas bus pasirengęs nuspręsti savo susijungimą balsavimo keliu.

Goldbergo laiške W. Lippmannas (H. Tribune) žiūrėjo ir sveikino atviras duris galimam balsavimui visame Vietname. O to Amerikos diplomatija lig šiol vengė. N.Y. Times sausio 9 jau atvirai kalbėjo apie pagaidaujamą dabartinės pietų Vietnamo vyriausybės ir Vietcongo (komunistų) koaliciją (Tai būtų padėtis, kokią prez. Kennedy įvykdė Laose).

Prezidentas L.B. Johnsonas dėl savo derybų ofenzyvos pasisekimo susyvravęs po Maskvos paskelbto siekimo įtraukti Angliją prieš Ameriką. Partijos dėl paramos prezidento politikai išsikyrė. Daugumos vadovas sen. Mansfieldas po kelionės Vietname pasisakė už derybas visokiais atvejais, nes derybų nutūkimas vesiąs į trečią pasaulinį karą. Mažumos vadovas Dirksenas, kuris buvo lig šiol stipriausia atrama prezidento

politikai Vietname, stojo į opoziciją prezidento dabartiniam svyravimui ir oro atakų sustabdymui; derybos tik tada gali būti sėkmingos, kai karas baigtas pergale.

Klausimas visu svoriu ateis į Kongresą, kurio sesija prasidėjo sausio 10.

STREIKAS — kas daugiausia kenčia

New Yorke streikas sutrukdė normalų darbą įstaiuose bei įmonėse. Apklausus 100 stambųjų kompanijų, paaiškėjo, kad apie 85 proc. tarnautojų atvyksta. Neatvyksta daugiausia tie tarnautojai ir darbininkai, kurių atlyginimas menkiausias. Jie neturi automobilių, kurie belikus veikt vienintelė susisiekimo priemonė. Prekyboje daugiausia nukentėjo taip pat smulkieji prekybininkai. Unija savo streiku daugiausia kenkia patiems neturtingiausiems.

Po 10 dienų streiko pasiekta tik tiek, kad majoras Lindsay ir unijos atstovas pasikeitė višais vienas kitam kaltinimo žodžiais. Lindsay pareiškė, kad smulki grupė piktnaudžiauja unijos vardu ir kompromituoja pačias unijas, nerealiais reikalavimais — pakelti atlyginimą 100 procentų daugiau, nei gauna labiausiai atlyginami asmenys.

Atrodo, kad streikas ir siekia ne tiek ekonominių tikslų, kiek politinių — parodyti, kas iš tikrųjų valdo miestą: rinktieji majoras bei taryba ar grupė, prisidėgusi unijų vardu?

Majoras Lindsay esąs spau-

NEW YORKAS STREIKO METU.

Nuotr. R. Kisiellaus

džiamas prašyti gubernatorių, kad atsiųstų tautinę gvardiją, kuri primtų susisiekimą. Bet Lindsay nesima kitų priemonių kaip tik propagandines ir tarpininkavimą, atrodo, taip pat politiniais motyvais — nenori nustatyti prieš save unijų, kurių balsas bus reikšmingas rinkimų metu.

Indija ir Pakistaną sutaikė

— Taškente sausio 10 Indija ir Pakistanas sutarė atitraukti kariuomenes iki vasario 25 iš vienos kito užimtos teritorijos, o Kašmiro klausimą atidėti. Po susitarimo tą patį dieną Indijos min. pirm. Shastri mirė, ištiktas širdies smūgio.

— Sovietuose galimi ir šiemet sunkūs metai ūkiui dėl išplitusios galvijų nagų ir snukio ligos.

— Indonezija įsakė išvykti Amerikos korespondentam. Jų ir tebuvo du.

— Vietname nuo karo pradžios amerikiečių žuvo 1643, sužeistų 7,739.

SOVIETUOSE Lysenko "ekskomunikuotas"

Sovietų mokslų akademija paskelbė, kad biologas Lysenko savo bandymuose ūkyje klas- tojo statistikos duomenis, no- rėdamas pateisinti savo teoriją apie išaugintą karvę, kuri du- danti daug ir riebaus pieno, apie trąšas, kurios padaromos iš mineralų ir natūraliųjų trąšų sumaišymo.

Dominikonuose kariuomenę valo

Prezidentas Garcia Godoy šalina įtakinguosius kariuomenės vadus. Prieš tai buvo sukilius kariuomenė sausio 6, paėmė valdžios radijo stotį, tačiau, Amerikos spaudžiama, turėjo kapituliuoti. Prezidentas svarbiausius vadus išsiunčia į užsienius kaip "diplomatus". Su įtarimu žiūrima į rolę Amerikos, kuri antikomunistinį generolą Wessin y Wessin pirmiausia iš-

KOMUNISTAI STIPRĖJA

— FBI direktorius pranešime vyr. valstybės gynėjui iškaičia- vo įvykius, kuriuose Amerikos komunistai aktyviai reišėsi prieš prezidento politiką. Pereitais metais komunistų partijos narių skaičius iš 10.000 pakilo vienu pora tūkstančių.

— Prancūzijoje 1965 registruotų komunistų skaičius taip pat pakilo 39,100, palyginti su 1964 — tada buvo 420,000.

gabeno iš Santo Domingo, bet toleravo prokomunistinį pulkin. Camaano, kuris lig šiol nebuvo net nuginkluotas.

— Amerikiečių vasario mėn. mobilizuos 29,400. Tada aktyvioj tarnyboj bus 2,870,000. Iki vasaros bus 3 mil.

— Burundi, Afrikoje, sausio 10 įsakė išvykti Amerikos atstovui ir dviem jo pareigūnam. Kaltina, kad rėmęs opoziciją.

— Italijoje sausio 10 sniegas aplojo Florenciją, Bologniją ir kt. sritis. Tik Roma pasitenki- no lytum. Keliuose įstrigo 1200 automobilių.

— Amerikos kolegijose šiemet yra 5.9 mil. studentų. Jų 68 proc. yra valstybinėse kolegijose.

— Sv. Jono universitete skelbtas streikas sausio 10 tepavyko tik 10 proc. Tik studentų ne- atvyko į paskaitas.

LAIŠKAI, LAIŠKAI, LAIŠKAI

Ilgą laiką kare visoki ginklai vartojami. Čia pasisakoma už vartojimą mažo, bet reikšmingo ginklo — laiško

Darbininko skaitytojam pažįstamas Antano Sniečkaus su "New York Times" vyr. redaktorium. Laiškų akciją jis tęsia ir toliau, pasigaudamas kiekvieną progą, prie kurios galėtų prijungti ir Lietuvos klausimą. Porą tokių pregu jis vėl panaudojo.

CBS televizija sausio 4 rodė Marvin Kalb paruostą reportažą "The Volga". Vienos valandos vaizduose buvo parodytas pavolgio žmonių gyvenimas objektyviai. Pažvelgimas į rodo- mų žmonių veidus, drabužius, jų aptarnavimą krautuvėje kal- bėjo labiau už žodžius apie tų žmonių gyvenimo standartą. Gal būt, ši nekalbama realioji atmosfera ir buvo ta priežas- tis, kodėl Sovietai paskutiniu laiku ėmėsi reikalaut, kad "Volga" nebūtų rodoma.

"Volga" buvo A. Sniečkui proga parašyti laišką CBS prezidentui Frank Stanton su pa- gyrimu ir su pastebėjimu, kad reporterio Marvin Kalb puikiai atliktas pranešimas esąs gim- ningas tai padėčiai, kurią vaiz- duoja Lietuvos Nepriklausomy- bei Atstatyti Komit. atsišauki- mas, paskelbtas "N.Y. Times", kurio egzempliorius buvo prie laiško pridėtas. Savo ruožtu pa- našaus turinio laišakai buvo pa- rašyt pačiam Marvin Kalb, re- porterui, ir A.C. Williams, pre- zidentui International Business Machines, tos "Volgos" sponso- riui.

Pacifistų akcija buvo antra proga. A. Sniečkus parašė laišką Tėvui J.P. Cotter, S.J., "Jesuit Missions" redaktoriui dėl pacifistų sąjūdžio, kurio vado- vybėje buvo ir "Jesuit Mis- sions" redaktoriaus pavaduoto- jas Tėvas Daniel Berrigan. Į redaktoriaus atsakymą, kuriame raginama turėti kantrybės ir at- sargumo ką nors smerkiant dėl pacifizmo, A. Sniečkus pakarto- tinai atskė poleminiu tonu. Esą jėzuitų bendruomenės nariai nėra "kas nors", kuriuos gali- ma teisinti naivumu, o intelek- tualinės jėgos, kuriom naivu- mas neleistinas. Cituodamas Websterio žodyną, kur pacifis- tas aptariamas kaip tas, "kuris priešinasi karinės jėgos varto- jimui bet kuriam tikslui", A. Sniečkus laiške klausė: "Kur bu- vo tie jėzuitai pacifistai, kai bu- vo grobiama Vengrija, paverg- tas Tibetas? . . . Ar jėzuitų paci- fistai žygiavo kada ir kur prie Rusijos atstovybės ar Jungti- nių Tautų protestui prieš ko- munistų žiaurumus? . . . Jesuit Missions" buvo įsteigtas ir ple- čiamas žmonių, pasišventusių ypatingai idėjai. Ar šios idėjos vykdymo postai turės būt likvi-

duoti pacifistų spaudimo dėka? Po Vietnamo kurios kitos tau- tos turės išvysti esančios auko- jamos jėzuitų pacifistų?"

Antru laišku redaktorius Tė- vas Cotter atsiribojo asmeniškai nuo pacifistų sąjūdžio, pa- vadindamas jį "visai naiviu", pažadėdamas savo moralinę pa- ramą lietuvių laisvės kovai ir prašydamas perduoti "sveiki- nimus visiems, kurie už tai vei- kia".

Laiškais A. Sniečkus tęsia ko- vą, pradėtą ir vykdytą vyčių, kun. Juškevičiumi vadovaujant. A. Sniečkus reišėsi laiškuose ne tik padėkom, pagyrimais, protestais, bet ir ugninga ar- gumentacija. Jis tiki, kad ši ko- vos sritis yra reikalinga, nau- dinga ir būtina opinijai sudar- ryti. Tai tęsinys tos kovos, ku- ri buvo pademonstruota lapkri- čio 13 žygiu. Lapkričio žygis bus prasmingas tada, jei jo pa- darytas išpūdis ir sudaryti nau- ji argumentai bus toliau vykdo- mi šiuo smulkiuoju ginklu — laišku. Vykdomi kiekvienoje vietoje, kurioje tik pasitaiko atitinkama proga. Jis laukia šiai mažiau triukšmingai, bet reikalaujančiai daug patvarumo kovai kuo daugiau talkininkų. Ir čia jis yra teisus.

Dean Rusk, Viet- namas, Maskva

— Baltieji Rūmai paskelbė, kad š. Vietnamo ir Amerikos pareigūnai slapta susitiko. Viet- namui buvo perduotas Ameri- kos siūlymas, kuris norima lai- kyti paslaptyste. Tai esąs pirmas tiesioginis kontaktas.

— Š. Vietname, kaip liudijo belaisviai, žmonės pavargo nuo karo. Oro atakos labiausiai pa- ralizavo maisto ir kitų reikme- nių pristatymą. Bet niekas ne- gali vadam pasipriešinti.

— Dean Rusk, U.S. News informacija, noris pasitraukti iš valstybės sekretoriaus pareigų. Jei prezidentas jį norą paten- kins, tai jo vietoj numatomas Goldbergas.

— Adenaueris, buvęs Vokie- tijos kancleris, tarp draugų pa- reiškęs susirūpinimą, kad ry- šium su Vietnamu Amerikoje galinčios stiprėti izoliacionizmo idėjos, o nuo to sumažėtų ir Europos saugumas. Jis spėjė, kad už Vokietijos nugaros pla- nuojamas bendras Maskvos ir Washingtono biznis, kuris suda- rys naujos grėsmės pačiai Ame- rikai ir nekomunistinei Euro- pai.

Amerika ir ko- munistinė Kinija

Gallupas rodo, kad prieš ko- mun. Kinijos priėmimą į J. Taut- kas Amerikoje šiuo metu pasi- sako 67 proc., už 22 proc. Di- džiausia opozicija buvo 1954 — tada iš 10 amerikiečių prieš ko- munist. Kinija buvo 8.

Šiuo metu sudarinėjama pa- lankesnė nuomonė. Aiškinama, kad tos prasmės turi ir valsty- bės depart mento leidimas ko- respondentam vykti į Kiniją. Lig šiol tai buvo draudžiama.

CASTRO pasirinko Maskvą . . .

Kubos Castro sausio 7 apkal- tino kom. Kiniją, kad ji nevyko prekybos sutarties su Kuba ir neprištato ryžių; dėl to Kuba sumažins cukraus siuntimą Ki- nijai. Sausio 9 kom. Kinija tai paneigė. Matyt, kad Castro bu- vo priverstas aiškiai pasirinkti Maskvą.

— Pasauly žydų yra 13,887, 000. Iš jų šiaurės Amerikoje 6 mil.

ANTANAS SNEICKUS

Lietuvos čekistas susirūpino siunčiamais į Ameriką

Darbininko bendradarbis iš Chicagos R. Kalnius pranešė, kad gruodžio 13 prof. Jonas Kubilius iš Chicagos išvyko į Kalifornijos universitetą Berkeley. Bendradarbis vertina, kad Chicagoje prof. Kubiliui pasisekė pradėti "dialogą" su naujaisiais ateiviais geriau nei jo pirmajam rašytojam Sluckiui, Miezėlaičiui ir vėliau Baltušui. Jam buvo paruošta palankesnė dirba informacijom, kad jis vengias santykių su senosios ateivijos komunistine grupe. Tokios nuotaikos sudarė E. Sulaičio pranešimas "T. Ziburiuose": esą rektorius Kubilius nemėgsta "pažangiųjų", nes "Vilnius" koncerte nedalyvavo (nors pati "Vilnis" ir parašė, kad jis buvęs klausytojų eilėse).

Prof. Kubilius turėjo porą gausesnių susitikimų — pas J. Kreivėną lapkričio 13 ir pas G. Procutą gruodžio 4. Bet jis taip pat lankė savo buvusius mokytojus, gimnazijos ir studentavimo kolegas ir pats juos priiminėjo. To paties T. Ziburio korespondento tvirtinimu, Kubilius susitikęs apie 150 asmenų. Chicagoje vertinama, kad antrojo susitikimo dalyviai buvo kritiškesni. Kai Kubilius gyrė Vilniaus universiteto lygį, susilaukęs paklausimo: kaip atsiti-ko, kad Vilniaus universitetas suteikė garbės daktaro laipsnį Bimbai? Atsakė, kad čia politinis reikalas, o jis nesąs politikas.

Lankėsi ir Vilniaus prorektorius

Nepatenkintas, kad amerikiečiai nepriėmė jo taip, kaip lietuviai priėmė rektorių. Nuvedė bažnyčion.

Tiesa gruodžio 23 informavo, kad Amerikoje lankėsi ir Vilniaus universiteto prorektorius J. Grigonis. Jis lankėsi su grupe, kurioje buvo 28 mokslininkai iš 14 tautybių, kurią organizavo "Zinijos" bendrovė. J. Grigonis toje "Tiesoje" reiškia nepasiterkinimą priėmimu. Esą New Yorke jie norėję susipažinti su aukštosiomis mokyklomis, o "šeimininkai" pagrindiniai kreipė mūsų dėmesį į pastatus, gatves, mašinų srautus".

Plačiau aprašinėja ir dar labiau piktinasi priėmimu Chicagoje, kur tuo metu buvo ir Vilniaus rektorius.

"Atvykome iš pat ryto. Mus sutiko teologijos fakulteto II kurso studentas. Truputį nustebome... Mūsų gidas studentas nuvedė mus parodyti bažnyčią, vėliau pervedė teisės fakulteto koridorius, parodė teis-mo salę, kurioje studentai mokomi teisti ir ginti teisiamuosius... Suvalgę studentiškus pietus, nuvykome į pastatą, ku-

Ivykiai ir atsiliepiamai ryšium su Kubiliumi

Bendradarbis R. Kalnius taip pat informavo, kad po pasikalbėjimo pas J. Kreivėną tuojau atvyko į Chicago Vytautas Zenkevičius, Sovietų ambasados Washingtono antrasis sekretorius. Kai prof. Kubilius priėmė viešbuty vieną savo studentavimo laikų kolegą, tuojau atsirado dar vienas svečias, kurį rektorius Kubilius pristatė savo kolegai: "Vytautas Zenkevičius" — pasakė savo pavardę pristatytasis.

Spaudoje tų susitikimų vertinimas gana vieningas, nors atskiri laikraščiai pažūrėjo iš skirtingos kėrtės. Tiems, kurie tikėjosi išgirsti iš prof. Kubiliaus ko nors "ypatingai naujo", paaiškino Dirvoje V. Meškauskas: "Ko galima reikalauti iš daug mažesnio sovietinio pareigūno, kuris susitikęs su didesniu žmonių būriu turėjo skaitytis su galimybė, kad jų tarpe bus ne tik FBI informantų, bet gali būti ir sovietinio saugumo agentų. Savaimė aišku, kad iš tokio pasikalbėjimo negalėjo būti jokios naudos nei lietuviai tautai, nei kokioms nors jos kultūros šakoms. Jo dalyviai tik padidino įrašų savo bylose ekaičių".

Pasaulio lietuvis, lapkričio gruodžio nr., pacitavęs iš Dar-

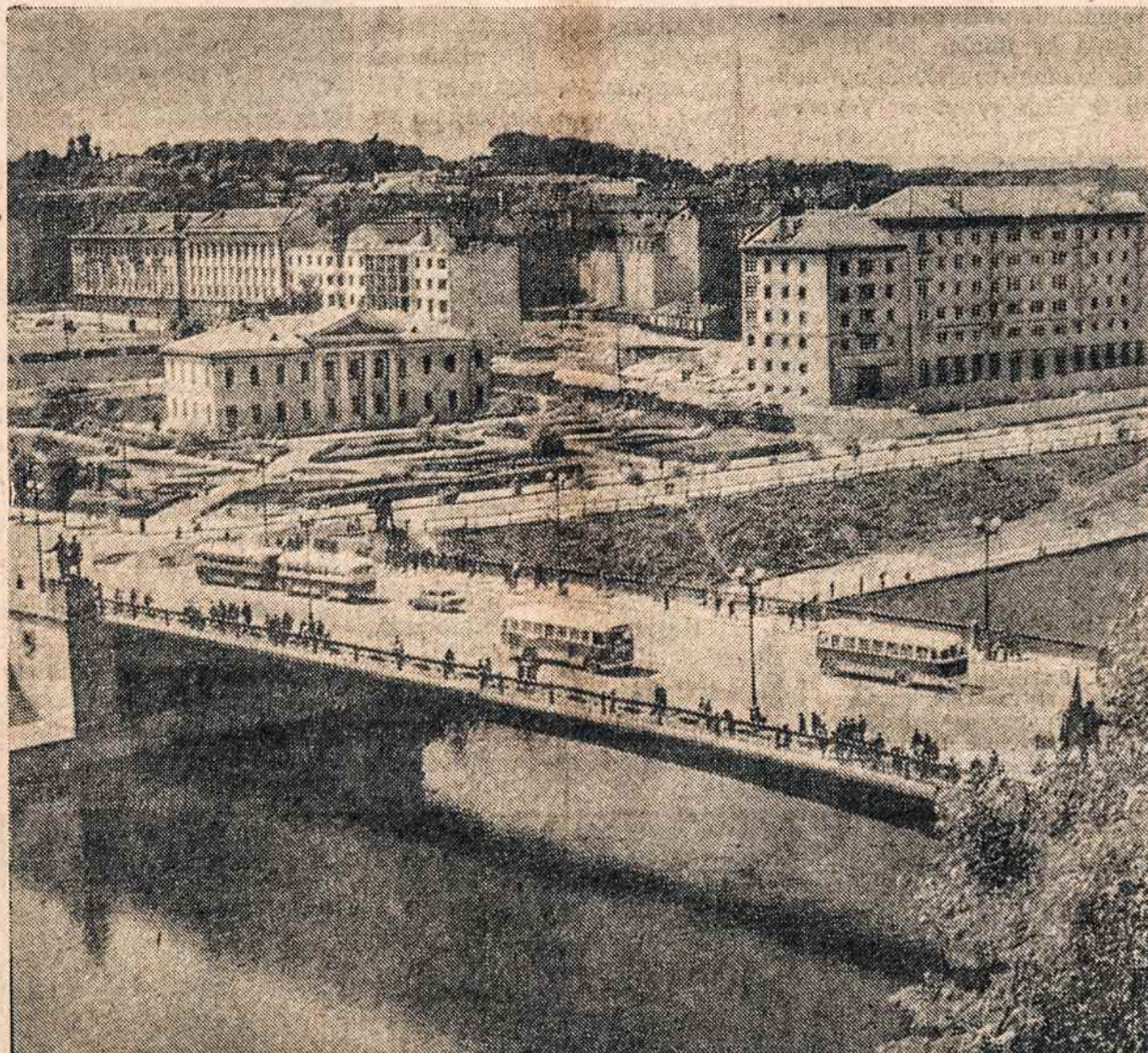
bininko informaciją apie pasikalbėjimą su Kubiliumi, primena taip pat, kad jis (ir kiti) negalėjo kalbėti tik taip, kad jam išakytą. Tai rodo, "kokia ta kultūrinių ryšių atmosfera. Laisvojo pasaulio lietuviams ji nepriimtina iš esmės... Bendradarbiaujam su savo tauta, bet ne su okupantu į Lietuvą atsiųstais agentais". Laikraštis priminė JAV ir Kanados bendruomenės centro valdybos įspėjimą, kad "smerktini tie lietuviai, kurie talkina okupantui, siekiančiam suskaldyti liet. bendruomenę ir palaužti jos kovingumą dvasią".

Naujienos informavo apie kai kurios spaudos skirtingą laikyseną. Gruodžio 27 apžval-

goje pakartojo informaciją iš Vilnius: "Mano pažįstamas Vienybės bendradarbis Girkalnis pataria Vilniai nepulti marijonų Draugo, kuris "šiuokart rimtai ir santūriai laikėsi".

"Kaiba eina apie 'veiksnių skundimą profesoriaus Jono Kubiliaus. "Girdi, Draugas prie skundų neprisidėjo, bet laikėsi "rimtai ir santūriai" ("V." gruodžio 23 d.)".

Naujienos tą faktą komentuoja: "Matote, kokia graži kompanija. Vienybės bendradarbis pasislėpęs po pseudonimu Girkalnis, ir Vilnius Jonikas tokie geri "pažįstami", kad jie vienas kitam pataria, kaip reikia laikytis kitų laikraščių atžvilgiu".

NAUJI pastatai Vilniuje prie Neries.

VILNIAUS MIESTO GYVENTOJAI IR BUTAI

Vilniuje dabar yra beveik 270,000 gyventojų. (1939 m. buvo apie 240,000). Sovietinės valdžios nustatyta gyvenamojo ploto norma asmeniui — 9 kv. metrai. Diduomenė gyvena ir erdviau, bet žymi gyventojų dalis dar turi tenkintis net mažesniu plotu, negu valdžios nustatyta norma. Pagal normą, Vilniuje reikia bent 2,400,000 kv. metrų gyvenamojo ploto. Pagal numatytąjį statybos planą, tiek naujų namų turėtų būti pastatyta per 10 metų. Jei gyvento-

LIETUVOJE

jų skaičius mieste nebedidėtų, tada — tuo pačiu metu atnaujinti ir patalpus esamus namus — būtų galima tikėtis kiek erdvesnių butų. Bet žymi dalis senų namų jau nebetaisyti. Daugelis jų numatoma griauti ir arba jų vietoje naujus statyti, arba tas vietas paversti parkais, o naujus statyti kitur.

Tačiau dar kalbama apie Vilniaus gyventojų skaičiaus didėjimą. Yra suprojektuotas net naujas miestas šiaurės vakarų Nerios pakrantėje, kur numato apgyvendinti apie 115,000 gyventojų. Naujus gyvenamus plotus numato statyti Jeruzalės-Baltupio ir Naujosios Vilnios priemiestuose, o 50 kilometrų ratu aplink Vilnių, svajoja pristiegti vasarviečių. Miesto centre žada statyti 18-23 aukštų administracinių pastatų. Būsią greito susisiekimo kelių skersai miesta, kuriais būsią galima važiuoti 100 km. (apie 60 mylių) per valandą greičiu.

Siuo metu Lietuvoje yra dar tik du "dangorėžiai": vienas devynių aukštų — Klaipėdos "kultūros namai", kitas — tik neseniai baigtas — Miesto Statybos Projektavimo Instituto pastatas Kaune. Vienybės (dabar Janonio) aikštėj, vietoj 1944 metais susprogdinto Vailokaičio namo.

Vilniaus mieste 1965 metais išasfaltavo 8,8 kilometrus gatvių. Iš viso Vilniuje esą jau apie 100 kilometrų asfaltuotų gatvių.

— Panevėžy pastatė naujus sporto rūmus su salė koncertam bei "įvairių programom", bet

Sovietinėje spaudoje ypatin-go dėmesio vertas Lietuvos vyriausio čekisto Randakevičiaus pasisakymas Tiesoje gruodžio 19. Tas pasisakymas tokis: "Kai kurie reakcinių organizacijų nariai bando šantažuoti į JAV iš Tarybų Lietuvos atvykstančius piliečius. Tokių tarpe yra Vincas Rastenis ir Algirdas Lansbergis". Atrodo, kad tuose čekisto žodžiuose didelis susirūpinimas, kaip bus priimti tie atvykstantieji. Juose ir įpykimas prieš tuos, kurie, sakysim, tokiuose susitikimuose, kaip gruodžio 17 su Vladimirovu, išdrįso paskaityti Henriko Zabulio, Lietuvoje aukštesniojo ir specialiojo vidurinio mokslo komiteto pirmininko, žodžius, kurie prieštaravo atsiųsto Vladimirovo pareiškimam. Turite atsiųstusius išklausti, bet neturite jų kompromituoti paklausimais.

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje —

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnėmis informacijoms rašykite - skambinkit daugiausia patyrusiam Kelionių biurui į Rytų Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- Boston 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway AN 8-0068
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Av., tel. 233-8030, 246-0215
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street FO 3-3369
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. BI 3-1797
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue LO 2-1446
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. CH 3-3005
- NEW YORK 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-8456
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientams. Prašome užėiti ir pasižiūrėti.

— HAVEN REALTY —

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance

Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pigu investicijos.

Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudimo ir visokiais reikalais kreipkitės į

JOHN ORMAN AGENCY

Insurance - Real Estate

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y. Tel. Virginia 6-1800

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausias rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užėikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

Siųskite į Lietuvą ir SSSR

DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom urmo kainom atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuose:

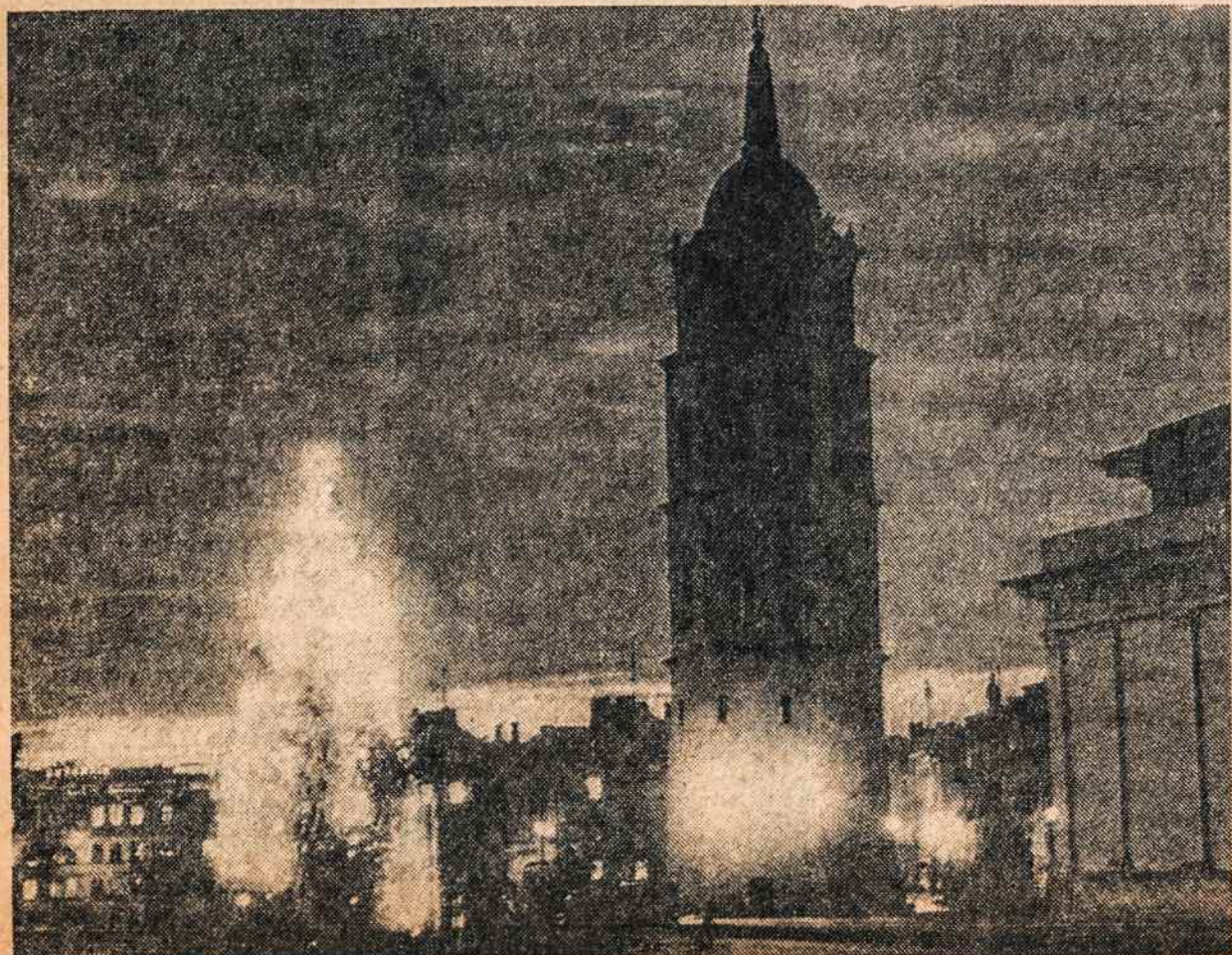
S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.

Krautuves atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckensteino krautuves kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai
Važiuoti BMT išilpant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertint!

EGLUTĖ prie Vilniaus katedros.

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina \$7.00 — Subscription per year \$7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražiems autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Su daina į laisvę

Daina niekada visai nenutilsta, nors kartais priltista visos mūzos — meno kūrėjos ir globėjos, kaip jas vadino senieji graikai ir romėnai. Romėnai yra sakę: mūzos nutyla, kai ginklai prabyla. Karo audros stabdo meno kūrybą, tačiau neįstengia visai užčiaupti dainos. Dainuojama džiaugsme ir varge, laimėje ir nedalioje, laisvėje ir priespaudoje. Vergijoje užtraukiamos senos ir naujos dainos, nekaltos savo turiniu, bet reikšmingos prisiminimais ir uždengtais prasmenimis. Ko negalima pasakyti žodžiu, išsaka daina, lyg kokių sielos atodūsiu. Ir kol tauta dainuoja ar niūniuoja, ji tebėra gyva, kaip gyvas yra žmogus, kol jis kalba.

Tauta išlieka taip pat vieninga, kol ji dainuoja. Atskeltieji nuo savo tautos dainuodami įsijungia į visos tautos chorą ir jos likimą. Jie stipriau išgyvena savo tautos laimę ir negandą, kai dainuoja tas pačias dainas. Štai gausūs Amerikos lietuvių chorai savo metu labai tvirtai rišo išėivius su savo tėvyne. Yra nemažai jau nebepataikančių lietuviškai išsireikšti, bet lietuviškai tebedainuojančių ir jaučiančių. Dvasia išliko lietuviška, nors kalba įsivyravo kita. Kalbą pirmiršti lengviau negu dainą. Daina savo melodija prašneka ir į tuos, kuriems dainos žodžiai visai svetimi. Svetimoms tautom daina atveria vartus į savo tautos sielą.

Svetur atsidūrus didelei mūsų tautos daliai, kai dar karo griuvėsiai smilko ir badas alpino, daina pirmoji pasigirdo Vokietijos bėglių stovyklose. Gausūs chorai, ansambliai, jų telkėjai, dirigentai ir muzikai tada atliko didelį kultūrinį ir patrioti-

nių darbą. Daina skaidrino dvasią varge ir nežinioje, guodė nelaimės dienomis, šildė tėvynės meile, skynė kelius į artimesnę pažintį su Vakarų pasauliu. Daina buvo geriausia lietuviškos dvasios reikėja ir savo tautos atstovė. Aidus ir galingas jos skambėjimas priltiko tiktai su emigracija į kitas šalis, su chorų ir ansamblių išisklaidymu.

Amerikoje tik du stipresni vienetai, atkviesti iš Vokietijos, pratėse savo darbą. Tai Čiurlionio ir Dainavos ansambliai — vienas Clevelande, antaras Chicagoje. Abu jau yra sulaukę sukakties. Čiurlionio ansamblis pernai atšventė ketvirtį savo amžiaus. Spaudoje buvo plačiai rašyta apie šio dainos vieneto kelią nuo Vilniaus bokštų ligi Amerikos dangorėžių. Dainava savo dvidešimtmetį mini sausio 15-16. Gimusi pačioje didžiausioje lietuvių stovykloje Vokietijoje (Hanau), ji tebejungia didelį būrį dainininkų, šokėjų ir vaidintojų. Ateina nauja karta, bet kelias lieka tas pats — Su daina į laisvę! Toks yra šio kūrybingo vieneto šūkis.

Dainavą sveikindami sukakties proga ir džiaugdamiesi visų dainaviškių bei jų vadovų meile lietuviškai dainai ir dailiam žodžiui, norėtume, kad tai būtų paskata visom lietuvių bendruomenėm. Niekur neturėtų stigti didesnio ar mažesnio dainininkų būrio. Tai mūsų tautinės gyvybės reikalas. Kol nestigs ryžto, noro ir aukos lietuviškai dainai ir giesmei, tol būsimė ir aidūs mus supančioje masėje. Daina nenutildoma išorinių įtakų. Daina išlaikoma arba marinama tiktai žmogaus širdies.

Kun. Jonas Švagždys gruodžio 31, anksčiau rytą, buvo rastas savo miegamajame ramiai užmigęs amžino poilsio. Paskutiniu laiku skundėsi vis labiau nebeterkamas jėgų, nors dar tikėjosi įžengti į 1966 metus—savo kunigystės 60 metų sukaktį. Nuo praėjusių metų lapkričio mėn. ėjo jau 84 metus. Kartais užsimindavo, kad tiktai Dievo malonė jį taip ilgai laiko, nes dar prieš 20 su viršum metų buvo ištikęs stiprus širdies smūgis. Tačiau ir tie dvidešimt metų, net ir atlaikius porą sunkių operacijų, praėjo su tokiu pat gyvenimo giedra ir energija, kurios jam nestigo visą ilgą savo amžių.

AUSROS LAIKŲ KARTA

Kun. J. Švagždys buvo gimęs 1882 lapkričio 23 Miškiuose (Sidabrave), Seduvos vls., Panevėžio aps. Jo tėvų namuose išaugo 9 sūnūs ir 2 dukros. Velionis buvo vyriausias. Mokėsi Seduvoje, Mintautoje, Šiauliuose ir Kaune. Kunigu išventintas 1906 gruodžio 2 Žemaičių kunigų seminarijos (šv. Jurgio) bažnyčioje Kaune vysk. Gasparo Cirtauto. Vikaro pareigas ėjo Vaiguvoje 1907-08 ir Utenoje 1908-13.

Mokėsi metai gimnazijoje ir pirmieji metai kunigų seminarijoje dar buvo aptemdyti spaudos draudimo, bet tuos varžtus jau lauzė atkakli lietuvių tautos kova už spaudos ir organizacinio veikimo laisvę. Nauja karta brenė lietuviškoje Aušros, Varpų, Tėvynės Sargų dvasioje. Drauge buvo kovojama su Lietuvos lenkinimu ir rusinimu. Stipriai dar pūstelėjo socialinių reformų sąjūdis — marksistinis ir krikščioniškas, pažadintas popiežiaus Leono XIII encikliku.

Kun. J. Švagždys išėjo iš seminarijos sąmoningu patriotu ir moderniu kunigu, kovotoju su rusų priespauda, su lenkinimu bažnyčiose ir dvaruose, su skriaudėtai paprastų ūkininkų, darbininkų, tarnų. Tačiau jis nenuėjo tuo radikaliu keliu, kuris nuvedė ligi komunizmo du jo konfratrus — kun. L. Adomauską ir kun. P. Vilūną. Už savo pastangas kaimo žmones šviesti ir mokyti bei jaunimą organizuoti buvo rusų žandarų tardomas. Sibiro išvengė tik dėl pažinties su Kauno gubernatorium P. Veriovkinu, Utenos kaimynu, dvarininku. Tačiau konfliktai su dvarininkais ir senų pažįturų klebonais privertė pasi-

dairyti po laisvesnį pasaulį. 1913 laikinai išvyko į Ameriką.

PUSĖ AMŽIAUS SVETUR

Amerikoje užsiliko dėl pirmojo pasaulinio karo. Čia buvo vikaru Brooklyne (Angelių Karalienės parapijoje) klebonu — Patersone, Norwoode, Brocktone. Vienu metu (1918) buvo nuvykęs į Argentiją organizuoti lietuvių parapijos, bet vietos episkopatas to neleido. Grįžęs ir trumpai klebonavęs Norwoode (1919), nukeltas į Brocktoną, šv. Roko lietuvių parapiją, kur užsiliko visam laikui: klebonu išbuvo 29 metus ir Nukryžiuotojo Jėzaus seserų kapelionu 16 metų. Iš klebono pareigų pats atsiskakė (1943) ir iš kapelionų pasitraukė savo valia (1964), likęs vienuolyne tik rezidentu. Vienuolyne ir mirė.

Klebonu būdamas daugiau kreipė dėmesio žmonių dvasiai, ne medžiaginei statybai. Patersone pastatydino kleboniją su sale susirinkimam, Brocktone susirinkimu salę su kambariais mokyklai. Susirinkimai šalia pamaldų buvo antroji kun. J. Švagždžio apaštalavimo dirva. Savo ir kvietinių svečių paskaitom, prakalbam bei diskusijom siekė gilinti tikėjimo pažinimą, katalikiškąją pasaulėžiūrą, tautinį sąmoningumą ir organizuotą veikimą. Pats dalyvavo centrinėse Amerikos lietuvių organizacijose (Federacijos, Kunigų Vienybės, Susivienijimo, Darbininkų Sąjungos), kai kuriom vadovavo, lankė gausius jų suvažiavimus, rengė kongre-

Kun. Jonui Švagždžiui mirus

A. A. KUN. JONAS ŠVAGŽDYS

sus. Savo laiku velionis buvo vienas iš pačių žymiųjų Amerikos lietuvių veikėjų.

RŪPINIMASIS LIETUVA

Lietuva visą laiką išliko gyva jo mintyje ir širdyje, nors Amerikoje išgyveno per 50 metų ir tik du kartus gimtąjį kraštą lankė. Lietuvai atsikuriant, gyvai dalyvavo akcijoje, kad nepriklausoma Lietuva būtų JAV pripažinta (tuo reikalu su delegacija lankėsi pas prez. W. Wilsoną) ir kad Amerikos lietuviai savo aukom parentų Lietuvos

atsikūrimą. Pirminkavo Tautos Fondui, surinkusiam kelis šimtus tūkstančių dolerių.

Antrojo pasaulinio karo ir paskui bolševikų okupacijos metu velionis nepaprastai sielojosi Lietuvos kančia. Jis buvo vienas iš dabartinio Alto steigėjų, lankėsi su delegacija pas prez. D. Rooseveltą, rūpinosi padėti po karo atvykstantiems į Ameriką lietuviams bėgliams, palaikė su jais labai nuoširdžius ryšius, ligi pat mirties džiaugėsi lietuviška veikle ir liūdo, jei kur matė neištikimybės savo tautai, nutautėjimo ar beprasmių kivirčių reiškinius. Kiek sveikata leido, lankė didesnius lietuvių susibūrimus net ir tolimesnėje apylinkėje. Brocktono dienraštis savo nekrologe pabrėžė, kad velionis buvo taurus amerikietis ir drauge karštas savo tautos patriotas.

EKUMENINĖ DVASIA

Kun. J. Švagždžio asmuo traukė kiekvieną, kas jį arčiau pažino. Traukė savo giliu protu, dideliu išsilavinimu ir apsiskaitymu, geru pažinimu savo laiko problemų, aristokratiška laikysena, labai šiltu nuoširdumu. Tiesa, ne iš karto kitiems atsiverdavo, nes nemėgo nei savo nuopelnų nei savęs pabrėžti, bet radęs kitame pasitikėjimo, pasirodydavo labai artimas, mielas ir jautrus. Nepaisė, kas yra kokių pažiūrų. Mylėjo ir gerbė žmogų, tačiau ne taip, kad jo pažiūrom pataikautų, bet kad rastų būdą prasiskverbti į vi-

du ir priverstų susimąstyti dėl tiesos. Sakytume, dar iš jaunų dienų ieškodamas ryšio su žmonėmis, velionis buvo ekumeninės dvasios, kaip dabar mada sakyti po visuotinio Vatikano susirinkimo.

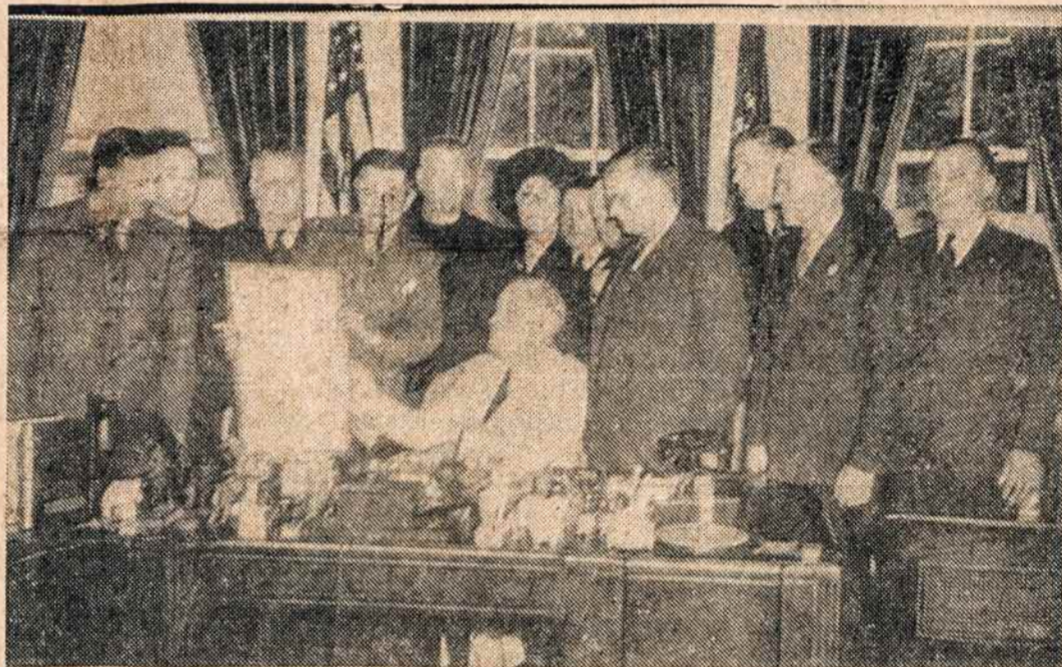
Dirbdamas parapijoje ir organizacijose, kun. J. Švagždys nevenė ryšių ir pokalbių su vadinamais 'nebažnytiniais' ir ateistais, jei kalba rodėsi rimta, ne provokacinė. Eidamas kapellono pareigas vienuolyne, savo kambarį dažnai sulaukdavo svečių, kurie šiaip jau pas kunigą nebužeina. Dar paskutiniem dienom pasidžiaugė, jog gaves kalėdinių sveikinimų iš netikrųjų ir vieno asmens, pasirašiusio 'schizmatiku'...

Velionis turėjo didelę žodžio dovaną. Jo pamokslai ir prakalbos buvo gilios minties, stiprios logikos, taiklūs, gyvenimiški, gerai priderinti progai ir laikui. Lietuvių kalba gryna ir turininga, jog rodėsi ne šiame krašte savo amžių yra nugyvenęs. Netekome tikro lietuviškos ir humaniškos dvasios švyturio.

RYSYS SU DARBININKU

Kun. J. Švagždys trylika metų (1932-1945) yra buvęs pirminku Lietuvos lietuvių Darbininkų Sąjungos (LDS), kuri 'Darbininką' įsteigė ir jį leido ligi 1950 vasaros. Pereitų metų rudenį LDS likvidavosi. To likimo ji galėjo sulaukti, sakysime, 1932 metais, kai šį kraštą slėgė vadinama depresija. Žmonės jautėsi prislėgti, daug kas nebetekęs darbo. LDS vadovybėje ir 'Darbininko' redakcijoje atsirado nesklaidumų, asmeninių kivirčių, sumažėjo pajamos. Namą Bostone, laikraštį ir spaustuvę išlaikyti darėsi vis sunkiau. Tos 'susidariusios rimtos krizės' metu, kaip tas dienas apibūdino kun. K. Urbanavičius, vyr. 'Darbininko'

(mukelta į 4 psl.)

LIETUVIŲ delegacija pas JAV prezidentą F. Rooseveltą 1941. Už prezidento matosi kun. J. Švagždys.

A. GRIGAITIS

MŪSŲ ČIGONAI

ČIGONAI, klajoklių tautelė, kilusi iš šiaurinės Indijos žemųjų klasės, IX ir X amžiuje pajudėjo į vakarus ir pabiro visam pasauliui. Nėra žinių, kas juos pastumdėjo iš Indijos. Į vakarus keliavo per Mažąją Aziją, bet nekiludė arabiškų kraštų, todėl jų kalboje, jų kultūroje nėra arabiškos kultūros pėdsakų. Per Iraną, Armeniją, Siriją, Egiptą, S. Afriką XV šimtmetyje pasiekė Europą.

Sios poros milijonų tautelės žmonės europiečiai vadina čigonais, egiptiečiai ir armėnai — davia, iranėčiai — karači. Iš jų dviejų milijonų Europai tenka apie pusė.

Iš M. Azijos, turkų stumiami, čigonai atsidūrė Europoje. Pirmiausia pasiekė Graikiją, o iš ten — Balkanus, Rumuniją, Vengriją, Čekiją, Prancūziją, Ispaniją, Angliją, Rusiją, Lenkiją, Lietuvą ir kitus kraštus. Čigonų atsiranda visuose Europos kraštuose. Nedidelę jų dalis nusikelia į Šiaurės Ameriką.

Prieš II pasaulinį karą čigonų buvo: Rumunijoje — 270,

000, Bulgarijoje — 150,000, Vengrijoje—70,000, Rusijoje—60,000, Graikijoje — 10,000, Ispanijoje —60,000, Jugoslavijoje — 59,000, Lenkijoje apie 20,000 (dabar apie 14,000).

Antrojo pasaulinio karo metu daug čigonų sunaikino vokiečiai naciai Auschwitzo, Buchenvaldo ir kitose koncentracijos stovyklose. Tikta Lenkijoje ir Čekoslovakijoje buvo išudyta apie 20,000.

Tikslī čigonų statistika neįmanoma, nes jie klajokliai ir nuolat kilnojasi iš vietos į vietą.

Sovietų Rusijoje dvyliką metų valdžia stengėsi čigonus įkurdinti, bet tik maža dalis apsigyveno kolūkiuose ar pradėjo dirbti fabrikuose. Kiti išbėgiojo ir toliau klajoja.

Ispanijoje dauguma klajoklių čigonų gyvena palapinėse. Dalis jų virto sėsliais. Tai čigonai, kurie išsikūrė prie Granados, Siera Nevados kalnų slaituose. Čia jie turi savo krautuves, mokyklas, bažnyčias. Toks sėslių čigonų gyvenimas vilioja turis-

tus. Čigonai gi moka dainuoti, burti, šokti; iš turistų gauna nemaža pinigų.

Austrijoje prieš antrą pasaulinį karą buvo apie 24,000 čigonų. Dar 1768 Austrijos Marija Teresė bandė čigonus paversti ūkininkais. Jos sūnus Juozapas II čigonų nevaržė ir leido jiems laisvai gyventi. Pranciskus Juozapas priėmė juos į dvarą, kur šokiais, dainomis linksmino imperatoriaus dvariškius.

Vokietijoje čigonai daugumoje gyvena ne palapinėse, bet nameliuose ant ratų, it amerikoniškuose traileriuose. Iš lauko šie čigonų vežimai gražiai nudažyti, su langais, sienelė dalo į du kambarius. Vežimo priekyje yra aikštelė ir verandėlė. Šie vežimai-namai dažniausiai ant guminių ratų, tad kelionė vieškeliais nėra sunki.

Rusijoje carų laikais čigonai buvo pagarsėję Maskvoje, Peterpilyje. Jie buvo choristai, solistai, muzikantai, šokėjai. Pirmos klasės restoranuose jie linksmino turtuolius. Praleisti vakarą su čigonais buvo aukštos rūšies pramoga, reikėjo turėti daug pinigų.

Prieš antrą pasaulinį karą Europoje buvo kilęs sumanymas iškelti čigonus į kokią Polinėjų salą. Lėšų tam reikalui turėjo duoti Tautų Sąjunga, bet prasidėjęs karas viską sutrukdė.

Amerikon čigonai atvyko kaip kolonistai iš Anglijos, Olandijos, Vokietijos, Prancūzijos. Daugiausia atvyko XIX amžiaus gale ir XX pradžioje. Šio šimtmečio pradžioje čigonų buvo apie 50,000-100,000. Svarbiausias jų pragyvenimo šaltinis buvo būrimas iš kortų. Ir dabar Brooklyno tuščių krautuvų languose galima matyti čigonę, kuri vilioja praeivius, užėiti, kad ji galėtų kortom paburti.

Čigonės moterys nešioja ryškias spalvų sukneles, o ištekejusios — plačias šilko skaras. Ant kaklo pasikabina virtines sidabro, aukso monetų. Kai kurie čigonai dirba fabrikuose ir turi automobilius.

Čigonų kalba priklauso indoeuropiečių kalbų šeimai. Jų kalbos pagrindas yra senasis sanskritas arba Prakrit. Įtakos jų kalbai padarė tos tautos, tarp kurių jie ilgai gyveno. Taip susidarė atskiros čigonų tarmės. Pvz. Europoje labai skiriasi Ispanijos dialektas nuo Anglijos dialekto. Rumunijos ir Vengrijos čigonai pasisavino to krašto žodžius. Ir Lietuvos čigonai jau buvo pasisavinę nemažą lietuviškų žodžių ir išsireikškimų.

Sėslių ir klajoklių čigonų užsiėmimai buvo kiek skirtingi. Moterys dažniausiai "varžydavo", elgetavo, vagiliauvo. Čigonai buvo geri kalviai, juveljrai, puodų emaliuotojai, šaltkalviai,

metalo apdirbėjai. Čigonai gydė arklius, vertėsi jų pardavinėjimu, buvo muzikantai, šokėjai, dainininkai, cirko artistai. Kai kurie iš jų turėjo kilnojamas teatrus-būdeles. Anksčiau čigonai buvo meškų dresiruotojai, vedžiotojai.

Čigonų dainos, šokiai yra dažniausiai pasisavinti iš tų kraštų, kur jie ilgiausiai gyveno. Jie turi gerą klausą, gerai groja įvairiais instrumentais, mėgstamiausi —smuikas ir armonika.

LIETUVA čigonai pasiekė XV ir XVI amžiuje per Gudiją. Pagal 1840 metų gyventojų surašinėją, Lietuvoje buvo tik 70 šeimų, dauguma sėsliai: vertėsi žemės dirbimu, arklių prekyba ir kitais darbais. 1923 gyventojų surašant, Lietuvoje rasta 284 čigonai. Iš tikrųjų jų buvo daugiau, apie pusantro tūkstančio.

Kaip ir kituose kraštuose, taip ir Lietuvoje čigonai daugiausia buvo klajokliai. Gyveno šeimomis, kurios sudarydavo taborą — stovyklą. Kiekvienas taboras turėjo savo vyresnįjį, kurio visi klausė. Jis buvo vadas ir teisėjas. Pas juos viešpatuoja patriarchalinė tvarka ir paklusnumas vyresniesiems. Vasaros metu keliaudavo iš vietos į vietą, sustodavo kur miško pakrastyje, paežeryje, kur buvo graži gamta. Jie ir patys buvo

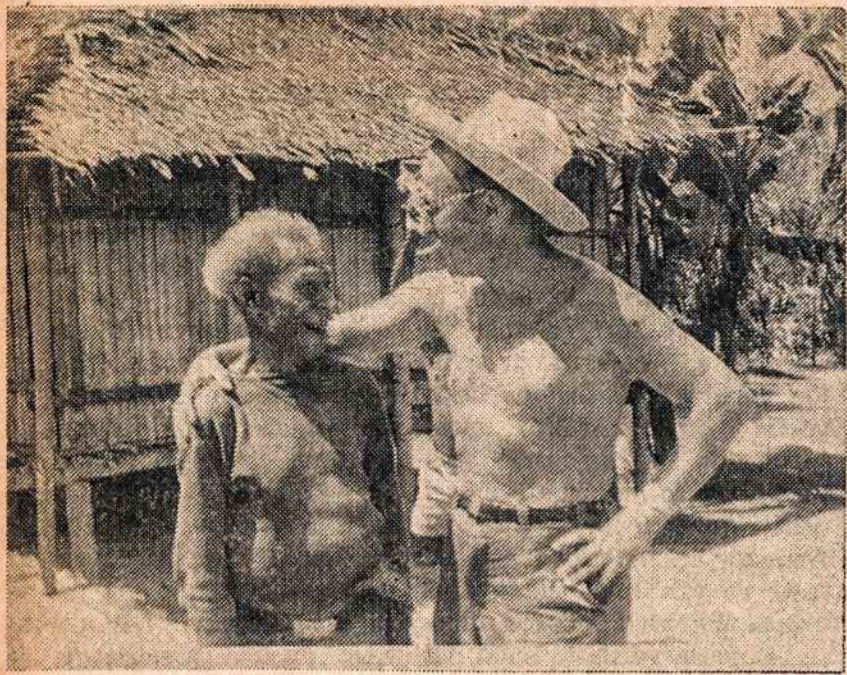
gamtos vaikai. Dažniausiai po atviru dangumi gimdavo ir po atviru dangumi mirdavo.

Lietuvoje buvo ir sėslių čigonų, bet labai mažai. Gyveno miestų ir miestelių pakraščiuose ir eidavo dirbti paprastą darbą arba užsiiminėdavo kokių amatų. Buvo neretas atsitikimas, kad šiuos sėslius čigonus vasaros metu užpuldavo nostalgija, klajonių pasiilgimas. Jie pasiimdavo palapines ir koki mėnesį klajodavo. Žiemos metu apsigyvendavo miestelio pakrastyje, vienam kambaryje kelios šeimos.

Kaip ir kituose kraštuose, taip ir Lietuvoje čigonai daugiausia buvo vyresnįjį, kurio visi klausė. Jis buvo vadas ir teisėjas. Pas juos viešpatuoja patriarchalinė tvarka ir paklusnumas vyresniesiems. Vasaros metu keliaudavo iš vietos į vietą, sustodavo kur miško pakrastyje, paežeryje, kur buvo graži gamta. Jie ir patys buvo

Kaip ir kituose kraštuose, taip ir Lietuvoje čigonai daugiausia buvo klajokliai. Gyveno šeimomis, kurios sudarydavo taborą — stovyklą. Kiekvienas taboras turėjo savo vyresnįjį, kurio visi klausė. Jis buvo vadas ir teisėjas. Pas juos viešpatuoja patriarchalinė tvarka ir paklusnumas vyresniesiems. Vasaros metu keliaudavo iš vietos į vietą, sustodavo kur miško pakrastyje, paežeryje, kur buvo graži gamta. Jie ir patys buvo

Čigonai yra tamsios odos, didelėm juodom arba rudom akim, apvalia galva. Moterys dėvi ryškios spalvos sijonus, ant kaklo nešioja virtines karolių, monetų; vyrai — plačias aksominės kelnės, įmatus į auli-

TEV. P. ŠARNICKAS apsikabinęs senj, kuris seniau buvo žmogėdra, dabar katalikas. Senis ignybė jį petį sakdamas: tu, esi labai gera mėsa.

Evangelijos šviesa skverbias į tamsias džiungles

Misijos tarp velnio garbintojų (2)

T. Pius Šarpnickas, O.F.M.
Laiškas iš Naujos Gvinėjos

Mirtis tik prisilietus
Visi čiabuviai, katalikai ir pagony, nepaprastai bijo Sangumamano — burtininko, turinčio galią užmušti žmogų vienu paprastu palietimu. Štai ką pasakojo liudininkai teisme. Vienas čiabuvis buvo apkaltintas žmogžudyste ir juodąja magija. Tas tariamasis žudikas pamatė kaimyno vaiką įlipus į jo palmę ir raškančią riešutus. Jis jam liepė išlipti. Kai berniukas išlipo, jam paglostė per petį. Vakare berniukui pakilo temperatūra ir jis mirė.

Vietiniai neskundė įtariamo žudiko; tai padarė misijonierius. Čiabuviai šventai tiki, kad

kai kurie iš jų turi galią užmušti žmogų tik palietimu. Tai tiki ir kai kurie australų valdžios atstovai-policininkai. Gydytojai sako, kad tie, kurie taip paslaptinai miršta, miršta nuo širdies priepuolio... Bet tai įvyksta po susitikimo su Sangumamano, ir po jo paslaptiną "paglostymo". Tas Sangumaman gali būti bet kas, kartais artimiausias kaimynas ar net giminitis. Labai yra sunku jį pažinti. Kas jį atpažįsta, tas miršta...
Vienas policininkas tardė įtariamą asmenį ir gerai jį ap-

stumdė. Naktį jis pabudo šalia lovos ant žemės. Jo pagalvė buvo peiliu perpjauta pusiau. Durys ir langai buvo gerai uždaryti. Kas tą padarė? Sangumaman?

Vieną sekmadienį savo pamoksle smarkiai puoliau tą vadinamą Sangumamaną, grasindamas pranešti policijai. Per porą minučių bažnyčia buvo tuščia. Taip žmonės bijo tos paslaptingos asmenybės. Jeigu moteris turi tą galią užmušti

žmogų, tai ją vadina Masalai Meri (Ragana). Bet jos mažiau bijoma.

Čiabuviai, kurie priima krikščionybę ir yra gerai paruošti, tampa labai gerais žmonėmis. Jau daugiau kaip metai aš ruošiu vieną grupę krikščūnų. Iš tos grupės dvylika išlaikė egzaminus ir Kalėdų naktį tapo katalikais.

Suvalgyti misijonieriai

Didelis misijonierių uždavinys N. Gvinėjoje yra sušvelninti žiaurus vietinių papročius.

Per praėjusius penkisdešimt metų labai daug buvo atlikta to-

je srytyje. Čia pasidarbavo vokiečių Dieviškojo Žodžio misijonieriai (SVD). Man rodė kapą ant Pacifiko kranto, kur yra pakasti kaulai dviejų pačių pirmųjų misijonierių. Juos surijo kabilalai. Apie 1900 metais vienas SVD kunigas ir brolis atvyko iš Vokietijos ir išlipo krančiu netoli Aitape. Vietiniai juos sutiko labai meiliai, rodė didelį vaišingumą. Buvo nutarta siųsti laivą atgal atgabent maitos ir visų kitų reikmenų misijonieriams. Atrodė, kad čia bus geriausia vieta įsikurti.

Laivas grįžo po šešių savaičių ir rado tik krūvelę kaulų ir dvi kaukoles. Jūrininkai pagavo porą laukinių ir pakankinę išgavo visą istoriją. Laukiniai misijonierius gerai pamylėjo porą savaičių, paskui nusprendė, kad jau jie užtenkamai "paruošti" ir su kuoka ištaškė jiem smegenis. Pasakojama, kad tas vokiečių laivas sunaikino keletą kaimelių už bausmę.

Evangelijos šviesa džiunglėse
Laikai keičiasi greitai. Dar prieš trisdešimt metų buvo paprotys nusikratyti labai senais žmonėmis — tėvais, seneliais. Tai buvo sūnaus pareiga. Jis išsivedavo savo senus tėvus į mišką "pasivaikščioti" ir tenai jiems su specialia kuoka ištaškė smegenis, lavonus palikdamas džiunglėse.

Šiandien čiabuviai apie tai kalba labai nenoriai. Džunglių kaimeliuose matosi senukų, kurių niekas nebemano žudyti tik dėl to, kad jie seni. Jų vaikai katalikai moka gerbti ir mylėti savo senus tėvus. Sekmadieniais džiunglių bažnytelės pilnos pusuogių katalikų, kurie gieda iš širdies: "Maria, yu Mama, mi laikim yu tru". (Marija, mūsų motina, mes tave mylime).

Evangelijos šviesa skverbias į tamsias džiungles. Kristaus meilė švelnina kietas širdis. Nauja diena aušta Naujajai Gvinėjai.

DĖL VYSKUPO K. PALTAROKO MONOGRAFIJOS

Dr. P. Mačiulis Darbininke 1965.12.29 iškėlė vyskupo Paltaroko monografijos reikalą, primindamas, kad "prieš gerą dešimtį metų buvo nepasibašęs redaguoti jo buvęs sekretorius kun. J. Gasiūnas, bet ir apie redaktorių (in spe) ir apie monografiją nieko negirdėt. Gal ir čia esama didelio apsilaidimo, nes pajėgių žmonių-kunigų ir su daktarų titulais yra daug, ir su gabia plunksna, todėl negalima žmonių stoka teisintis."

Jaučiu, kad dėl šių dr. P. Mačiulio užominių yra reikalingas paaiškinimas.

1. Medžiaga vysk. K. Paltaroko monografijai buvo pradėjęs rinkti gabios plunksnos, Lux Christi redaktorius, a.a. kun. Jonas Petrėnas. Kai jis staiga mirė, man teko perimti Lux Christi redagavimą ir mano rankose atsirado velionies rinkta monografijai medžiaga. Kreipiausi į keletą K. Paltaroką geriau pažinusių ir galinčių rašyti kunigų, prašydamas savanoriškai imtis monografijos redagavimo darbo. Toks savanoris atsirado, ir kompetingas tam darbu. Tai kun. Jonas Gasiūnas, buvęs vysk. K. Paltaroko sekretorius ir pats turįs daug medžiagos tai monografijai. Tada visą turimą medžiagą jam ir nusiunčiau.

Kiek žinau, kun. J. Gasiūnas tą monografiją labai rimtai rengia, be galo daug darbo įdėjo, labai daug susirašinėjimų atliko tam reikalui, net atostogų kai kurias dienas yra pašventęs, kad galėtų iš savo pareigų vietovės išvažiuoti ir su kai kuriais, Paltaroką pažinū-

siais, susitikti, išsikalbėti. Dabar tą monografija yra baigiama ar ir visai pabaigta redaguoti. Taigi kun. J. Gasiūnas ne "buvo nepasibašęs" ar redaktorių "ir spe", o tikras monografijos rengėjas.

Nemanau, kad monografijai ar knygai rašyti būtų reikalingas daktaro titulas, todėl dr. J. Mačiulio užomina apie daugelį kunigų su daktarų titulais visai čia nereikalinga. Gabi plunksna tai reikalinga. Tikėkime, kad kun. J. Gasiūnas šia monografija ir pasirodys kaip gabus plunksnos vartotojas.

Taip pat dr. P. Mačiulio bendros kunigams pastabos, kad "gal ir čia esama didelio apsilaidimo" nereikalingos. Juk visi žinome, kad monografijai apie vyskupą rašyti nereikalinga būti kunigu. Jei dr. P. Mačiulis nei apie redaktorių, nei apie monografiją nieko negirdi, tai dar nereikia, kad tokio redaktoriaus nėra. Manau, kad yra ir daugiau rašoma knygų, apie kurias dr. Mačiulis negirdėjo. O jei dr. J. Mačiulis girdėjo apie "bepasibašantį" redaktorių ir redaktorių "in spe", tai būtų buvę tiksliau, jei jis būtų mėginęs pirmiausia atsilaukti tą redaktorių, o ne išieiti su kaltinimais.

2. Šias eilutes rašau nesu siekęs su monografijos redaktoriu kun. J. Gasiūnu. Jei jis ras reikalo, daugiau paaiškins. Kiek žinau, monografija jau visiškai baigiama, ar jau ir baigta. Mančiau, kad ją reikia kuo greičiausiai išleisti. Tuo reikalu esu kalbėjęs su kun. J. Gasiūnu ir prašęs ir raginęs kuo greičiau monografiją išleisti. Tikiu, kad per dešimtį metų redaktorių, nors ir užimtas pareigomis parapijoje, sugebėjo, ir kiek jaučiu tai padarė, — medžiagą surinkti ir ją suredaguoti. Kas jį dar "trukdo", nežinia.

3. Be dr. P. Mačiulio paminėtų rašytinų monografiją apie ankviškupus Karevičių ir Skvirecką ar prelatą Šaulį, reikėtų dar ir daugiau pridėti, pav. apie kankinius arkiviskupus M. Reinjį ir T. Matulionį ir k. Apie ark. Matulionį, berods, medžiagą renka "Tėviškes Žiburių" redaktorius kun. Dr. Pr. Gaida. Gal būtų gera, kad monografijų rašytojai dažniau spaudoje pasisakytų apie rengiamą darbą, kad paskui nereikalingai nebūtų puolami net ir tie, kurie nėra, ar negali rašyti. Tai būtų naudinga ir kitu požiūriu: norintieji rašyti monografijas žinotų, apie kuriuos asmenis jau rašoma, ar medžiaga renkama.

Titus Narbutas

MISIŲ bažnytelė.

LIETUVIŲ JAUNIMO METUS PRADĖJUS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba yra pakvietusi lietuvių išeivijos važiavujančius bei iškiliosius asmenis į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Garbės Komitetą. Kai kurie iš jų jau prisijungė savo pasisakymus bei linkėjimus.

Vysk. Pr. Brazys (Roma): Labai vertinu iniciatyvą, supažindinti mūsų jaunimą su lietuviškuoju gyvenimu ir jo laimėjimais ir uždegti jį naujumi darbu. Telaimina Dievas Jūsų pastangas ir mūsų jaunimui teduo-

da ryžto tęsti šventas tautos tradicijas ir likti ištikimiems tėvynei ir Dievui!

Vysk. V. Brizgys (Chicago): Pasaulio Lietuvių Jaunimo metų ir kongreso mintį labai nuširdžiai sveikinu, jai pritariu ir linkiu, kad šis bandymas taptų ateičiai-palikimas, pasikartojas bent kas kelinti metai. Linkiu, kad jis įvyktų gausus dalyviais, pirmoje vietoje jaunimui patrauklus ir dvasiškai juos atgaivinas. Dievas teapvainikuoja gražia sekme gražias pastangas.

Prel. V. Mincevičius (Roma): Mūsų darbų ir kovų gražiausias apvainikavimas bus, jei mes sugebėsime laiku ir tinkamai perduoti savo idealų vėliavą jaunimui. Nuozmus ir suktas priešas... tikisi, kad su šia karta pasibaigs rezistencija jo užmačioms Lietuvoje. Mes privalome jam duoti atitinkamą atkirtį, kaip tai padarė mūsų tėvai praejusiam vergijos laikotarpyje. Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas tebūnie pirmas žingsnis į ryžtingesnę kovą ir pergale!

Kun. J. Petrošius (Paryžius): Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas vaizdžiai primins ir įspės Lietuvos pavergėją, kad lietuvis

dirbo ir dirbs savo tėvynės išlaisvinimui. Jis nenurims ir kovos, kol Lietuva bus laisvųjų tautų grotose. Prancūzijos lietuvių bendruomenė sveikina šio kongreso sumanytojus ir linki jo rengėjam suburti vieningon talkon visus lietuviuos užsibrėžtam tikslui įvykdyti. Tegu jauni ir seni, vieni kitus suprastami ir įvertindami, ranka rankon dirba Lietuvos ateičiai — laisvai mūsų Tėvynei.

KOL KOMUNIZMAS GYVAS — LAISVEI PAVOJUS

Amerikos liet. Konservatorių klubas skelbia rašinio konkursą tema: Coexistence with Communism is Death of Freedom — Kol komunizmas gyvas, laisvei grėšia mirtinis pavojus". Konkurso taisyklės:

1. Konkurse gali dalyvauti lietuvių kilmės asmenys, gimę ne anksčiau kaip 1941 sausio 1.

2. Rašinys gali būti rašomas lietuvių arba anglų k. ir turi būti ne trumpesnis kaip 500 ir ne ilgesnis kaip 1000 žodžių.

3. Rašinys, pasirašytas tikra pavarde arba slapyvardžiu, turi būti prisiųstas Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubui, 2130 Illuminating Building, 55 Public Square, Cleveland, Ohio 441, ne vėliau 1966 kovo 31. Jei pasirašomas slapyvardžiu, tai įdedamas į atskirą voką ir užklijuojamas.

4. Konkurso rašiniai tampa Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubu nuosavybė, autoriam jie negražinami.

5. Konkurso komisija sudaro Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubu Valdyba, kuri išrenka geriausią rašinį, kuriam yra paskirta 100 dol. premija. Antrojo pagal gerumą rašinio premija yra 50.00 dol. Konkurso komisijos sprendimai yra galutini ir neapeliojami.

Rašinio paruošimui rekomenduotina literatūra:

J. Edgar Hoover "The Master of Deceit".

Brief on Communism: Marxism-Leninism. Its Aims, Purposes, Objectives and Practices. Published by the American Association. 1951.

Conditions in the Baltic States and in other Countries of Eastern Europe. Hearings before the Committee on Foreign Affairs. Eighty-Ninth Congress, First Session, May 17-18, 1965. United States Government Printing Office: 1965.

Communist Takeover and Occupation of Lithuania. Special Report No. 14 of the Select Committee on Communist Aggression. United States Government Printing Office: 1955.

The Technique of Soviet Propaganda. Printed for the Use of the Committee on the Judi-

ciary. United States Government Printing Office: 1960.

Communism Target — Youth. Communist Infiltration and Agitation Tactics. Released July 1960. Published by the House Committee on Un-American Activities. U.S. Government Printing Office. Washington, D.C.: 1961.

Lietuva tyronų pančiuose.— Lietuvai Vaduoti Sąjungos leidinys.

Brošiūros, išleistos U.S. Government Printing Office, gaudamos už nominalią kainą paraišius pastarajam. ALKK

PO KALEDINIO PASTATYMO šv. Antano gimnazijoje Kennebunkport, Maine. Dešinėje režisierė Beatrice Kerbelienė.

Kun. J. Švagždys

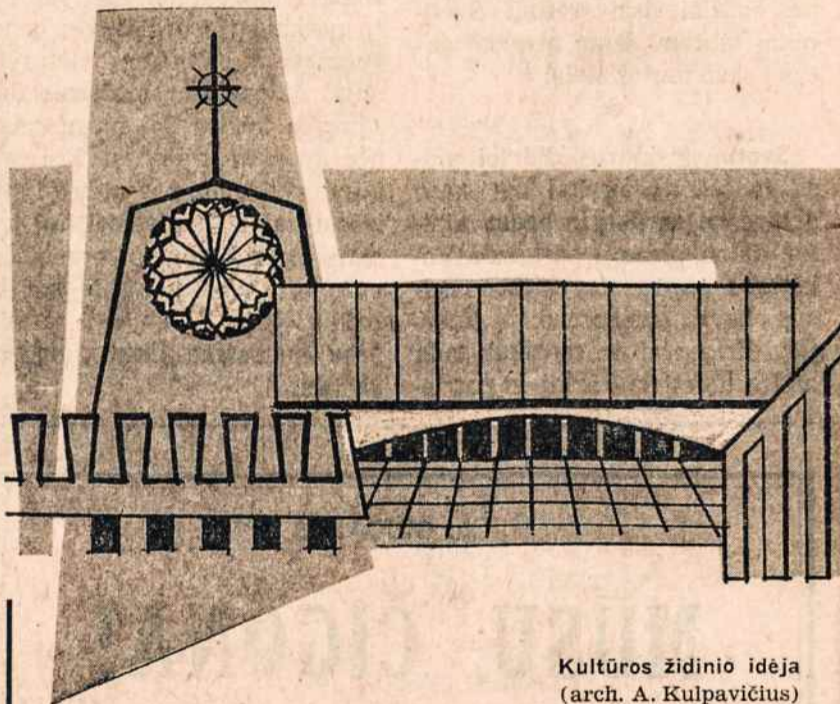
(atkelta iš 3 psl.)

redaktorius, buvo pakviestas ateiti ir padėti kun. J. Švagždys, kadangi jis "ir poniausius klausimus labai sumaniai ir taktin-gai išsprendavo".

Pradėjęs eiti LDS pirmininko pareigas, kun. J. Švagždys apmaldė nesutarimus LDS centre ir "Darbininko" redakcijoje. Vadovybė atgavo pasitikėjimą kuopose, jos sukruoto ruošti vajus. Talkon atėjo dar kun. Pr. Juras, kaip generalinis vedėjas, ir A. Peldzius, administratorius. Sumoderninta spaustuvė, geriau sutvarkytas darbas, padidinta prenumerata. "Darbininkas" depresijos metu buvo išgelbėtas.

Dar prieš tą krizę kun. J. Švagždys buvo "Darbininko" redaktoriu, bet tik vieną dieną, kai pasitraukė red. kun. Vl. Taškūnas (1929) ir reikėjo jo pareigas perimti. Sulaukęs vakaro, kun. J. Švagždys nuvyko į Bostoną ir tą našta užkėlė ant kun. K. Urbonavičiaus pečių. Seniai jau ir jo nebėra (mirė 1952).

Miršta senieji mūsų veteranai. Apie juos kun. J. Švagždys yra ištaręs žodžius, kurie dabar jį patį liečia: "Atsisveikiname artimuosius draugus, iškeliavjančius į kitą pasaulį... į ten, kur nebėra išsiskyrimo".
S. Suž.

Kultūros židinio idėja (arch. A. Kulpavičius)

VISI BENDROM JĖGOM STATYKIME

KULTŪROS ŽIDINĖ NEW YORKE

- STATYBOS FONDAS ATIDARYTAS
- PATOGUS ŽEMĖS SKLYPAS ATRASTAS
- PASTATO PLANAI RUOŠIAM!

KĄ PASIRYZOME — ĮVYKDYSIMĖ!

DABAR YPAČ REIKALINGA JŪSŲ AUKA ŽEMĖS SKLYPUI PIRKTI

TĖVAMS PRANCISKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)

Siunčiu auką statybų fondui ir prašau įrašyti mane / mūsų šeimą / mūsų mirusiuosius į:

- Garbės fondatorius (\$1000)
- Amžinuosius narius (\$500)
- Fundatorius (\$100)
- Rėmėjus (mažesnė auka)

Pasižadau iš viso paaukoti ateityje statybų fondui

ADRESAS

(Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax deductible))

JUL. RAJAUSKAITĖS KONCERTAS

Elizabeth, N.J. — Gruodžio 4 Elizabetho lietuviai pirmą kartą girdėjo pianistės Julijos Rajauskaitės-Sušienės koncertą. Jai talkininkavo svečiai iš Bostono — dainininkas Benediktas Povilavičius. Salėje prisirinko margiaspalvės publikos, kuri abiejų solistų išpildomus kūrinius išklause atidžiai ir kultūringai.

Kaip žinia, J. Rajauskaitė yra šiame krašte gimusi lietuvaitė, bet muzikos mokslus ėjusi Lietuvoje, kur Kauno konservatorijoje baigė fortepiono klasę. Vėliau kurį laiką toje pat konservatorijoje dirbo kaip akompanuotoja. Karo nublokšta Austrijoje, Klagenfurto konservatorijoje dirbo kaip fortepiono dėstytoja, vėliau dar gilino savo studijas ir tobulinosi pas žinomus vokiečių profesorius. Grįžusi Amerikon, apsigyveno Highland Parke, New Jersey, kur turi gausią fortepiono studiją. Savo mokinių tarpe yra praleidusi nemažai lietuvių, ypač iš Elizabetho apylinkės.

Benediktas Povilavičius, jos koncerto talkininkas, Elizabetho lietuvių visuomenei jau yra pažįstamas iš savo ankstyvesnių pasirodymų. Jo dainų išpildymas buvo gražus įnašas šio koncerto pajauvinimui ir už tai klausytojai jam nepagalailėjo šiltų katūčių. Dainininkas išpildė B. Budriūno, Tallat-Kelpšos, J. Stankos, G. Verdi, Masneto ir P. Čaikosvskio kūrinius. Jam akompanavo muz. Algirdas Kacanauskas.

Koncertą pradėjo pianistė J. Rajauskaitė Bacho-Silotti G moll prelūdū. Toliau sekė Scarlatti sonata E-dur ir L. van Beethoveno 32 variacijos C moll. Pirmoji koncerto dalis buvo baigta dviem C. Debussy kūrinių: būtent, Paskendusi katedra ir Džiaugsmo sale. Ypač galingai nuotaikingai praskambė-

jo Paskendusi katedra, kur kompozitorius pagal bretonų legendą vaizduoja tai grimstančią, tai vėl varpų skambėjimą iš geimū išskylančią šventovę.

Mūsų iškilioji pianistė antrąją koncerto dalį pradėjo K. V. Banaičio kūriniu Ryto belaukiant. Po to sekė du F. Chopino kūriniai: nokturnas op. 15 Nr. 2 ir etiūdas C-moll. Čia klausytojas tuoj pajuto romantikos dvasią, dažniausiai apgaubtą slėpiningo liūdesio skraiste. Pabaigai girdėjome du F. Liszto kūrinius: legendą, kur vengrų kompozitorius vaizduoja šv. Pranciškų, sakantį miško paukščiams pamokslą, ir antrąjį dalyką — etiūdą F-moll, kartais dėl savo jausmingo charakterio Nerimu vadinamą. Banaičio kūriny praskambėjo labai savitai. Ateityje būtų pageidautina daugiau lietuvių kompozitorių kūrinių.

Koncerto dalyviai šią meną šventę priėmė su atidumu bei pasitenkinimu, nes programos metu klausytojų laikysena buvo pasigėrėtina. Julija Rajauskaitė pasirodė esanti pirmaklasė fortepiono menininke. Ji turi ypatingą rankų jėgą ir didelį asmeninio interpretavimo pajutimą. Ten, kur reikia, jos išpildymas pasižymi meistriška pirštų technika ir gaivalingu rankų pajėgumu. Pažymėtina ir tai, kad vietoj honoraro pasitenkimo prašymu, kad koncerto išpildymui būtų parūpinas koncertinis fortepionas.

Šio koncerto suorganizavimo gražiai pasidarbovo L. B. Elizabetho apylinkės valdyba ir varg. V. Mamaitis. Baigiamąjį žodį pasakė apylinkės pirm. Jonas Svėdas. Už tokio neeilinio koncerto suruošimą rengėjams priklauso nuosirdi padėka.

J. Vbs.

WORCESTER, MASS.

Kun. Albinas Jankauskas, buvęs Aušros Vartų parapijos vikaras, paskirtas tos parapijos administratorium, paliekant prel. K. Vasį klebono pareigose.

Susitarinimo pietūs, rengiami organizacijų tarybos, bus kovo 6 lietuvių piliečių klube. Pelnas skiriamas vietos lietuvių kultūriniam reikalams. Pietų rengimo komisiją sudaro: pirm. Kazys Adomavičius, vicepirm. M. Vatkins ir P. Molis, sekret. J. Lendraitienė ir ižd. Ed. Daniels.

Laisvės Varpo radijo valandėlės narių susirinkimas bus sausio 15 lietuvių piliečių klube. Bus aptarti radijo valandėlės reikalai. Po susirinkimo ten pat bus vaivės.

Vasario 16 minėjimui pasirengti gruodžio 5 buvo susirinkusi lietuvių organizacijų tary-

ba, viso 30 asmenų. Pirmininkavo Tarybos pirm. Pr. Stanelis, sekret. Eglė Pauliukonytė. Nutarta minėjimą rengti dviejose vietose vasario 20 lietuvių piliečių klube ir vasario 27 Aušros Vartų parapijos salėje. Pirmas bus skiriamas daugiau svečiam nelietuviam, antrasis tik lietuviui. Šventės moderatoriumi sutiko būti Pr. Stanelis, klubo vykstantį minėjimą organizuoja adv. R. Sarapas, Aušros Vartų parapijos salėje — Pr. Rašiuskaitis. Anglų kalba sekretorė bus Olga Keršytė, propaganda rūpinasi J. Krasinkas, Ed. Meilus ir Pr. Pauliukonis. Aukų rinkimu rūpinasi skautai, rezoliucijom adv. R. Sarapas, salių parengimu: klube — J. Sveiklas, Aušros Vartuose — P. Rašiuskaitis.

Iš lapkričio 13 žygio apskaitinį pranešimą padarė P. Molis.

VASARIO 16 gimnazijoje gruodžio 22 pastatyta dr. Br. Liubino parašyta "Bausmė ir pažadas". Čia matome sceną iš II veiksmo — Izraelio ilgesys Babilono nelaisvėje.

GRAŽI KALĖDŲ EGLUTĖ VAIKAMS

Detroit, Mich. — Kalėdos vaikų šventė, nes jos primena mūsų Išganytojo Jėzuliui gimimą ir kūdikystę. Visa krikščioniškoji žmonija stengiasi iškilmingiausiai ir gražiausiai tą nepaprastą gimtadienį atžymėti ir savo vaikuiam daugiausia džiaugsmo suteikti. Nepagalailėjo to džiaugsmo nei savo mokiniams, nei priešmokyklinio amžiaus vaikuiam ir Detroito liuanistin mokykla, surengdama gruodžio 19 Detroito lietuvių namuose Kalėdų eglutę.

Jau trečią valandą visos sėdimos vietos buvo užimtos, o jaunieji aktorai scenos užkulisiuose, akt. Justo Pusdešrio talkinami, įtemptai rengėsi Jurgio Gliaudos vaizdeliui "Kalėdų svečiai". Prasivėrus uždangai, žiūrovai išvydo nekties mėnesienoję Lietuvos mišką ir išvargusį miegantį partizaną po eglute.

INZ. A. RUDYS, naujasis Alto pirmininkas.

Lietuvos vyčiai raginami užsisakyti Lietuvių Enciklopedijai anglų kalba; ragina kun. J. Jutkevičius, Lietuvos reikalų komiteto pirmininkas, išleistame biuletenyje vyčiams.

Pr.

Telumoje grojo akordeonas partizanų dainą "Stoviu aš parimus". Partizaną lanko miško žvėreliai ir paukščiai. Visi užjaučia, šildo ir žada viskeriopą pagalbą. Scenai nušvietus, pasirodo balta Lietuvos dvasia. Ji išraiškos šokio judesiais vaizduoja Lietuvos laisvės dienas ir gresiantį pavojų, ji pažadina miegantį partizaną ir paragina jį su ta pačia eglute keliauti į laisvės šalį. Partizanui su eglute išsklavus, scenon įsiveržia piktosios dvasios ir šokdamas laukinį šokį, kvatojasi ir šūkiauja: "Mūsų dabar čia valdžia"...

Partizanas su eglute atsiduria Amerikos miške, džiaugiasi, kad jis laisvas ir panašus į Lietuvos mišką. Čia jis randa paklydusį berniuką, ant kelmelio bemiegantį, liuanistinės mokyklos nesuradusį. Jiems besnekučiuojant, ateina liuanistinės mokyklos mokiniai su savo mokytoju Kalėdų eglutės išslinkti. Jų pašnekėsius lydi dainų ir giesmių pynės, pajaurina snieguolių šokiai.

Nors vaizdelis patįjotinis, bet savo intriga ir turiniu silpnokas. Tačiau vaizdelio spragas ir siūpnašias vietas uždailino prologas, šokiai ir dainos.

Gana vykusiai išreiškė Lietuvos laisvės ir kančios vaizdą mokinė V. Ivanaukaistė, šokdama Lietuvos dvasios šokį. Gilų įspūdį padarė ir piktųjų dvasių šokis ir kvatojimas. O maloniausią įspūdį paliko mažytės baltosios snieguolės. Joms šokiant, girdėjosi žiūrovų šnibždesiai: "Kaip gražu, kaip gražu". Tai nuopelnas mok. Č. Naumienės.

Vaidelio dainom, giesmėm ir šokiais muziką sukūrė mokyklos vedėjas St. Šližys. Tai nemažas indėlis į mūsų kultū-

ros aruodą. Štai tų dainų ir giesmių pavadinimai: Snieguolių šokis ir daina, Mes mylime tėvynę, Kūčių daina, Daina mūsų trispalvei, Mūsų vargo mokyklėlė, Kalėdų varpai ir Palaimink mus. Suprantama, kad pats kompozitorius ir dainuoti išmokė. Visos dainelės (vieni ir dviem balsais) praskambėjo švelniai, jautriai ir įspūdingai. Jų darnus skambesys ir švarus balsų išlyginimas vaizdžiai išryškino kūrėjo ir mokytojo pajėgumą, sugebėjimus ir įdėtą darbą.

Vaideliui prologą parašė ir režisavo mok. S. Kaunelienė. Jai talkininkavo mok. A. Milmantienė, V. Kundrotienė ir J. Mikulionis.

Bendrai, vaizdelio pastatymas paliko malonų ir ilgai neįšildantį įspūdį vaikuiam ir suaugusiam. Tai dar vienas perliukas, įpildytas į šios mokyklos šešioliktųjų mokslo metų istorijos lapą. Ir tai gražus tėvų ir mokytojų darnaus bendradarbiavimo vaisius. Tais vaisiais susižavėjęs, visuomenininkas L. Feiningas mokyklai paauguko 50 dolerių.

Vaidinimui pasibaigus ir žiūrovam perėjus į mažąją salę pasivaistinti, vaikai, mokytojų B. Beržanskienės, N. Jaškulytės, K. Daugvydienės ir M. Jankauskienės vadovaujami, mokyklos vedėjui akordeonu grojant, sustoję ratu apie eglutę, linksmai pažaidė ir tautinius ratelius pašoko. Jiems besilinksmintam, pasirodė Kalėdų senelis (A. Misiūnas), kuris vaikuiam gražiais žaidimais pasidžiaugė, linksmų švenčių jiems palinkėjo ir dovanėlėmis visus apdovanojo.

Nakties tamsai pradėjus supilti miestą, visi linksmai ir patenkinti škirstėsi į savo namelius.

K. Jurgutis

MIRĖ VEIKLI LIETUVĖ

Waterbury, Conn. — gruodžio 12 belaukdamas savo sūnų Edvardą (Lake Charles, La.), širdies priepuolio ištikta, mirė Mirta I. Zailkienė-Malinaukaitė. Ji buvo gimusi Lietuvoje Jackonių km., Udrijos vlsč. Alytaus apskr. Vos 16 metų teturėdama, apšleido savo gimtųjų namus ir atvyko Waterburin pas savo dedę V. Malinauską.

Nelengva buvo jaunajai Mirtai pradžia, juo labiau, kad pradžioje negalėjo girtis gera sveikata. Sustiprėjus sveikatai ir sukūrus su Jonu Zailcku šeimą, ne tik ją gražiai išaugino, bet ir išauklėjo, nes pati puikiai suprato mokslo reikšmę. Šalia šeimos rūpėsi, ji buvo labai aktyvi ir energinga vietos visuomenininkė. Ji įsteigė Rūtos draugiją ir jai vadovavo ištisus

44 metus; jį taip pat pirmininkavo šv. Onos draugijai 45 metus. Įsteigė liet. moterų demokratų klubą; aktyviai reikišė Waterburio Alte, Balfe ir stropiai talkino Waterburio krikščioniškim demkratam. Ji priklausė ir veikė dar šiose draugijose — Maldos Apaštalavimo, Šv. Pranciškaus Tretininkų, Gyvojo Rožančiaus, Kristaus Kančios, Moterų S-gos ir Katalikių Moterų bei Našlių klube. Jau vien organizacijų ir draugijų skaičius su kuriomis velionė dalinosi savo veikla ir energija, rodo, kokios tai apimties buvo jos išsiskojusi asmenybė. Jos nuosirdumas, geraširdiškumas, pareigingumas ir tolerancija ilgai laikys ją gyva waterburiečių atmintyje, nors kūnas ramiai išsė-

(nukelta į 6 psl.)

IŠ VISUR

— Dr. Julius J. Bielskis, Lietuvos konsulas Los Angeles, sausio 6 sulaukė 75 metų. Konsulu Los Angeles yra nuo 1939. Anksčiau buvo pirmuoju Lietuvos konsulu New Yorke (1924-26). Dr. Julijus J. Bielskis labai daug yra nusipelnęs Lietuvai atkuriant jos nepriklausomybę. Tuo metu (1917-1919) jis vadovavo Washingtono Lietuvių informacijos biurui, važinėjo į Lietuvą ir Europą, daug rūpinosi lietuvių politine akcija Amerikoje. Vėliau JAV organizavo Lietuvos konsuliarinę tarnybą. Daugiau kaip 25 metus veikliai reikišė Los Angeles lietuvių visuomeniniame gyvenime. Sukaktuvininkui linkime dar daug ilgų metų!

— S. Girdvainis, Lietuvos ministras Romoje, pakviestas į Jaunimo metų garbės komitetą, rašo: "Aš tikiuosi, kad Pasaulio Jaunimo Kongresas ne tik tai pagrindinai išdiskutuos visą jaunimo bei iš viso lietuviškas problemas, bet taip padarys tinkamas išvadas ir jas sistemingai įgyvendins. Sunki Lietuvos padėtis šiandien reikalauja visų kartų bendradarbiavimo. Tėbūne tad Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas nauju akstinu visų tėvynę mylinčių lietuvių darbai."

— Evelina Masiokienė, dukė a.a. prof. Stepono Kolupailos, po rankos operacijos grįžo iš ligoninės ir sveiksta namie. Gyvena Seattle, Wash.

— Inž. Algis Keblinskas, ligi šiol dirbęs Chicagoje, savo bendrovės išsiūstas į Panamą prižiūrėti hidroelektrinės jėgainės statybą.

— Lt. Audris Endrijonas yra amerikiečių dalinuos Vietnamie. Tėvai gyvena Chicagoje.

— Los Angeles lietuvių šv. Kazimiero parapija, sėkmingai vadovaujama prel. J.A. Kučionis, šiemet švenčia 25 metų jubiliejų. Iškilmingas sidabrinio jubiliejaus minėjimas įvyks birželio 19. Bus pamaldos bažnyčioje ir koncertas Marshall aukštesniosios mokyklos auditorijoje.

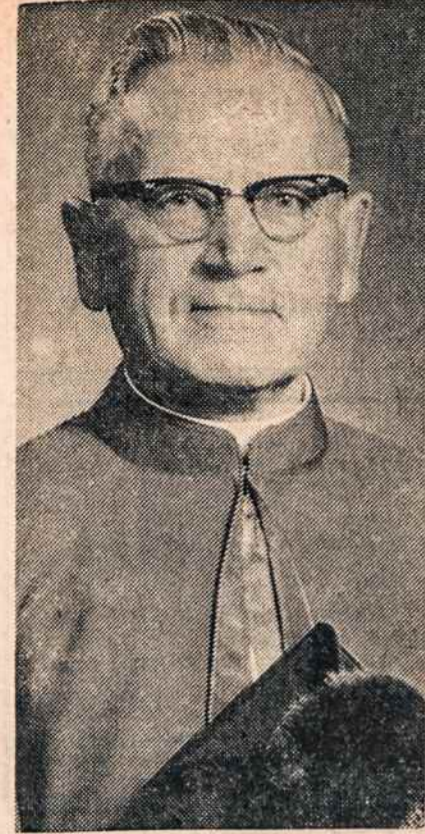
— Marija Totoraitis-Cohn Westchesterio apylinkėje ypatingai pasižymėjo jurginų auginimu. 1964 m. už gražiausius apylinkėje jurginus laimėjo trispalvį kaspiną Big Bank parodoje, kurioje dalyvavo Westchesterio apskrities gėlių augintojai. 1965 laimėjo 10 Blue Ribbons premijų, 10 antrų ir 10 trečių premijų. Vienoje iš parodų pirmą premiją laimėjo už rūtas. Po parodos besiteiraujantiems amerikiečiams paaiškino apie rūtas ir su jomis besirūšiančius lietuviškus papročius.

— Vytautas Dargis, pasižymėjęs muzikaliniais talentais, sulaukęs vos 42 metų, gruodžio 22 mirė Los Angeles mieste. Nuliūdime liko žmona Elena, broliai Kazimieras, Karolis, Mykolas, seserys Rūta, Vanda ir Irena. Palaidotas gruodžio 27 Kalvarijos kapinėse.

— Klaipėdos atvadavimo minėjimas Los Angeles mieste rengiamas sausio 16, sekmadienį, 12 val. bendromis Mažosios Lietuvos Bičiulių Dr.-jos, jūrų skautų ir Juozo Daumanto vardo šaulių kuopos jėgomis. Minėjimo proga jūrų skautai atgabens į parapijos kiemą visus savo laisvus parodai.

"ATEITIS" SKELBIA KŪRYBOS KINKURSA

Norėdama prasmingai paminti 1966 — Jaunimo Metus, "Ateitis" skelbia konkursą, kuriame kviečiami dalyvauti visi jaunieji rašytojai ir poetai. Konkursui skiriama 600 dol. premijų už poemą (ar poemų ciklą) ar apysaką. Atskiros premijos skiriamos kūrėjams iki 18 metų amžiaus ir 18-30 metų amžiaus. Detalės apie konkursą bus paskelbtos spaudoje.

PREL. PR. JURAS, šv. Pranciškaus parapijos Lawrence klebonas, yra pakeltas į šv. Sosto protonotarus, kaip esame pranešę praėjusiam Darbininke. Tokio poaukščio nedaug kas iš prelatų susilaukia. Apaštališkaisais protonotaras yra buvęs prel. J. Mačiulis Maironis, prel. K. Šaulys. Pernai Romoje į protonotarus pakeltas prel. L. Tulaba.

Prelatai protonotarai turi privilegiją vartoti pontifikalines insignijas (mitrą ir lazda) tam tikromis progomis. Uniforma ir insignijos yra nustatytos pop. Pijaus X.

Nuosirdžiai sveikiname prelatą Pr. Jurą sulaukus to garbingo poaukščio.

Didingas koncertas

Waterbury, Conn. — Gruodžio 12, sekmadienį, popiet naujai dekoruotoj šv. Juozapo lietuvių bažnyčioje įvyko išpūdingas religinės muzikos koncertas. Tai buvo darbingų metų kultūrinės veiklos apvainikavimas. Koncertas surengtas komp. A.J. Aleksio pastangomis, talkinant jo vedamam šv. Juozapo parapijos chorui ir Waterbury Chapter, American Guild of Organists.

Programą išpildė septynių tautybių bei aštuonių konfesijų grupės. Dalyvavo keturi chorai, solistai, instrumentalistai. Iš viso buvo 102 programos dalyviai. Įdomi, turininga programa ekumeninių metų ženkle buvo atlikta anglų, graikų, italų lietuvių, lotynų, vokiečių ir žydų kalbomis.

Sis tarptautinis muzikinis įvykis taip sudomino apylinkės visuomenę, kad vietos visi trys laikraščiai (Waterbury American, Waterbury Republican, Waterbury Sunday Republican) devynias dienas gausiai rašė apie koncertą. Buvo aprašytas Waterbury American pirmame puslapyje ir muzikos kritiko skyriuje "Musical Musings of George Weigl".

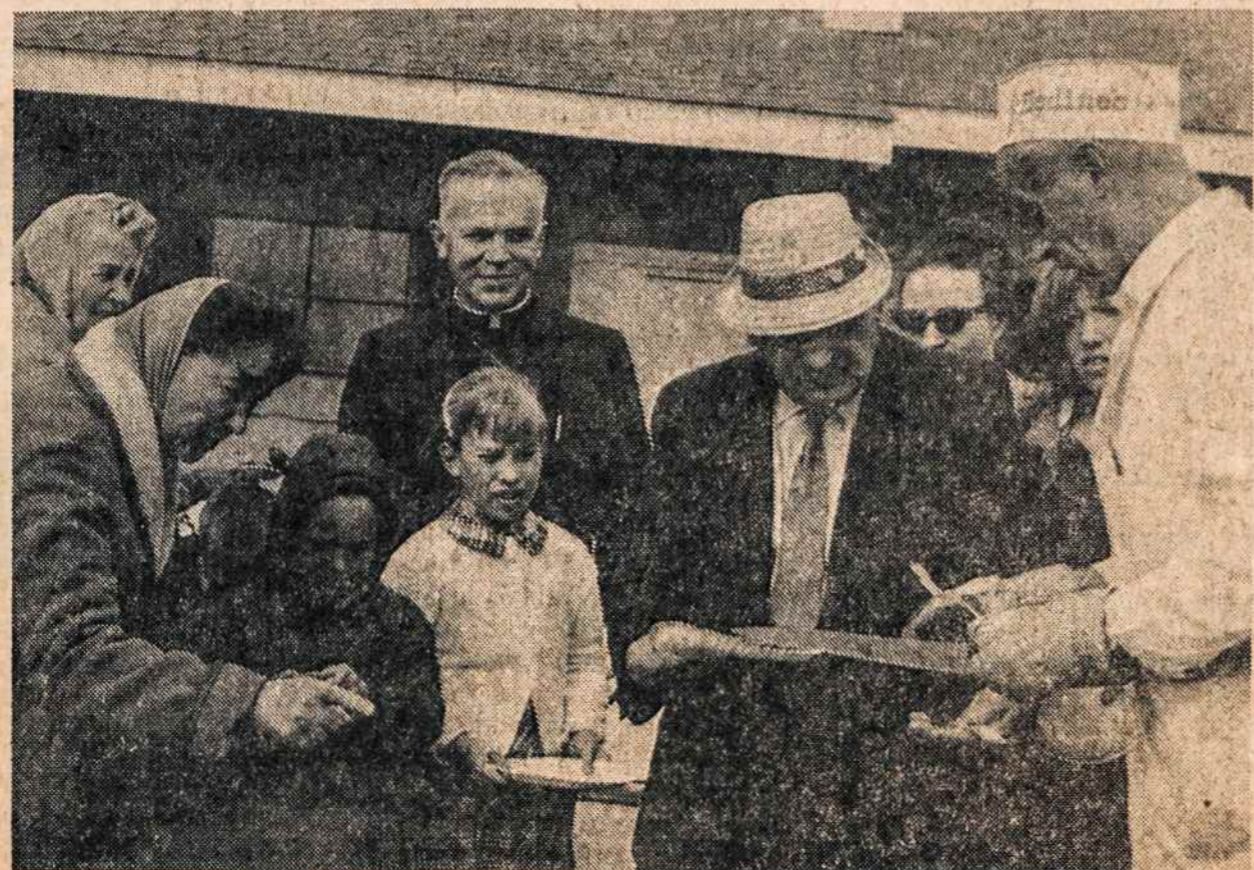
Gražu ir gera, kai lietuviai įsijungia, pasižymi bet kurioje platesnėje Amerikiečių veikloje. Dar maloniau, kai ateina kiti pas lietuvius. Waterburiečiai džiaugiasi šiuo lietuvių bei ir katalikų tikrai dideliu laimėjimu. Visur ir visada garbingai garsindami lietuvių tautos vardą, jos kultūrą ir kalbą, laimėjime daugiau draugų Lietuvos išlaisvinimo bylai.

Koncertas iškilmingai baigtas palaiminimu šv. Sakramentu ir Amerikos ir Lietuvos himnais.

Be sumanytojo komp. A. J. Aleksio, koncerto pasisekimui ypačiai daug dirbo klebonas kun. E. Gradeckas, kun. L. Kvedas, kun. P. Sabulis, kun. R. Jušauskas, choro pirm. Marcelė Andrikytė ir vargonininkų gildos nariai.

Komp. J. Zilevičiui prašant, visa koncerto programa buvo įrašyta juostelėn lietuvių muzikologijos archyvui Chicagoje. Juostelės parūpino uoliejai choristai — A. Campė ir T. Paluilis.

Koresp.

DAINAVOS stovykloje maziėji ir didieji dalinasi keptu avinu. Viduryje — stovyklos administratorius kun. P. Patlaba.

A. A. KUN. J. SKRIPKUS

Pittsburgh, Pa. — Tylų jį vakarą, kai saulutė jau toli nusileido už horizonto, kai degančios žvaigždutės žėrėjo Kalėdų eglutėse, kai dar džiaugsmingai skambėjo Kalėdų giesmių varpai, Dievo Apvaizdos ka nelyje šią šventiką nuotaiką staiga apniaukė Requiem aidai...

Gruodžio 25, pačiose Kalėdose, 7 val. vak. mirties angelas vėl aplankė mūsų šeimą. Šį kartą savo arka pasirinko mūsų nusipėnusį kapelioną kun. Juozą Skripkų. Velionis 40 metų savo uoliu rūpestingumu, kasdienine Sv. Mišių auka, ištikimu pareigų atlikimu vienuolyne ir akademijoj labai žymiai prisidėjo prie šios kultūrinės įstaigos klestėjimo ir palaikymo. Į jį kaip į uolą sunkiose šio vienuolyno išikūrimo dienose atsiremdavo mūsų dvasiniai ir mediaginiai reikalai.

Kad Dievo Apvaizdos sodyba kiekvieno pračio širdžiai yra tapusi žavingu gamtos vaizdu, kad ši seselių apgyventa žemelė supama šlamančių beržų ir ošiančių pušų, lyg pasakų šalis, tai paminklas ne vien galtingos širdies, bet ir taurios dvasios patangų, kurių negalėjo gamtos mėgėjas a.a. kun. J. Skripkus.

Vyskupas V. Leonard savo pamokslė laidotuvių dienoje tinkamai pagerbė velionies atminimą, iškeldamas ypatingas dorybes. Jis priminė kun. kapeliono nepaprastą sąžiningumą kunigystės pareigom, jo pamaidumą, švelnų būdą ir kuklią asmenybę. Be kapeliono pareigų vienuolyne, jis septyniolika metų nuosirdžiai talkininkavo klebonam lietuviškose parapijose. Nėkad jam nestigo laiko, jei to reikalavo Dievo ir artimo gerovė.

Į ikilmingas laidotuves, gruodžio 28, vienuolyno koplyčioje prisirinko gausus būrys kunigų, seserų vienuolių, giminių ir pažistamų. Pontifikalines mšias aukėjo vysk. V. Leonardas.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Antanas Vaičiulaitis — NOON AT A COUNTRY INN, iš lietuvių kalbos vertė Albinas Barauskas, Danguolė Sealey, Raphael Sealey, Nela M. Zobarskas. Išleido Maryland Books, Inc., New York. Aplankas dailininko P. Lapės, 142 pusė, kaina 3.95 dol.

Daumantas Čibas — ŽAIZARAS, pasaka mažiems, teisybė dideliems. Ilustravo Ada Koršakaitė — Sutkurvienė, išleido "Lietuvių dienų" leidykla, 21 psl., kaina nepažymėta.

Vanda Frankienė — VAIDINIMAI mažiems ir dideliems, ilustravo Nijolė Banienė, 214 psl., kaina 2 dol. Išleido JAV

nard, asistuojamas kun. V. Karaveko, ir kun. K. Venslovo. Dideliame būryje diecezijos kunigų taip pat dalyvavo lietuviai: prel. M. Kemėžis, kun. J. Sarnas, kun. J. Girdis, kun. P. Flantes, ir kun. A. Zubrys, O. F.M. Mišių metų įspūdingai giedojo diecezijos kunigų choras ir bendrai visi dalyvavusieji. Atidavus kun. Juozui paskutinį patarnavimą prie altoriaus, kur per daugel metų jis semdavosi stiprybės maldoje, sau ir kitiems, didelė virtinė automobilių nulydėjo jo palaikus į amžino poilsio vietą — Sv. Kazimiero kapines. Jis ten ilsisi netoli seselių, kurias jį pats taip rūpestingai paruošė kelionei į amžinos laimės šalį.

Atbus dar daugel pavasarių, medžiai vėl pasipuoš įvairių rūšių lapais, pražydės vėl kvepiančių gėlių žiedai, bet nebeglostys jau jų laiminanti kunigo menininko ranka, nepasveikis jis jų daugiau giedriu, ramiu šypsniu... Tačiau šie kūriniai, savotiška gamtos simfonija, amžino grožio Kūrėjo įkvėpta, kasdien seselėms padės paaiškinti su juo dvasinę bendrystę maldoje. Jo kūrinių idealų išiebtį spinduliai nuolat švies mūsų kalmelyje, lyg magiška atšvaistė, žadindama mumyse amžiną dėkingumą ir pagarbos jausmus.

Seselės Pranciškietės

PRANCŪZIJOS LIETUVIAI

Prancūzijos LB Krašto Tarybos posėdy lapkričio 14 išrinkta nauja Krašto Valdyba pasiskirstė pareigom: pirm. kun. J. Petrošius, vicepirm. ir sekret.

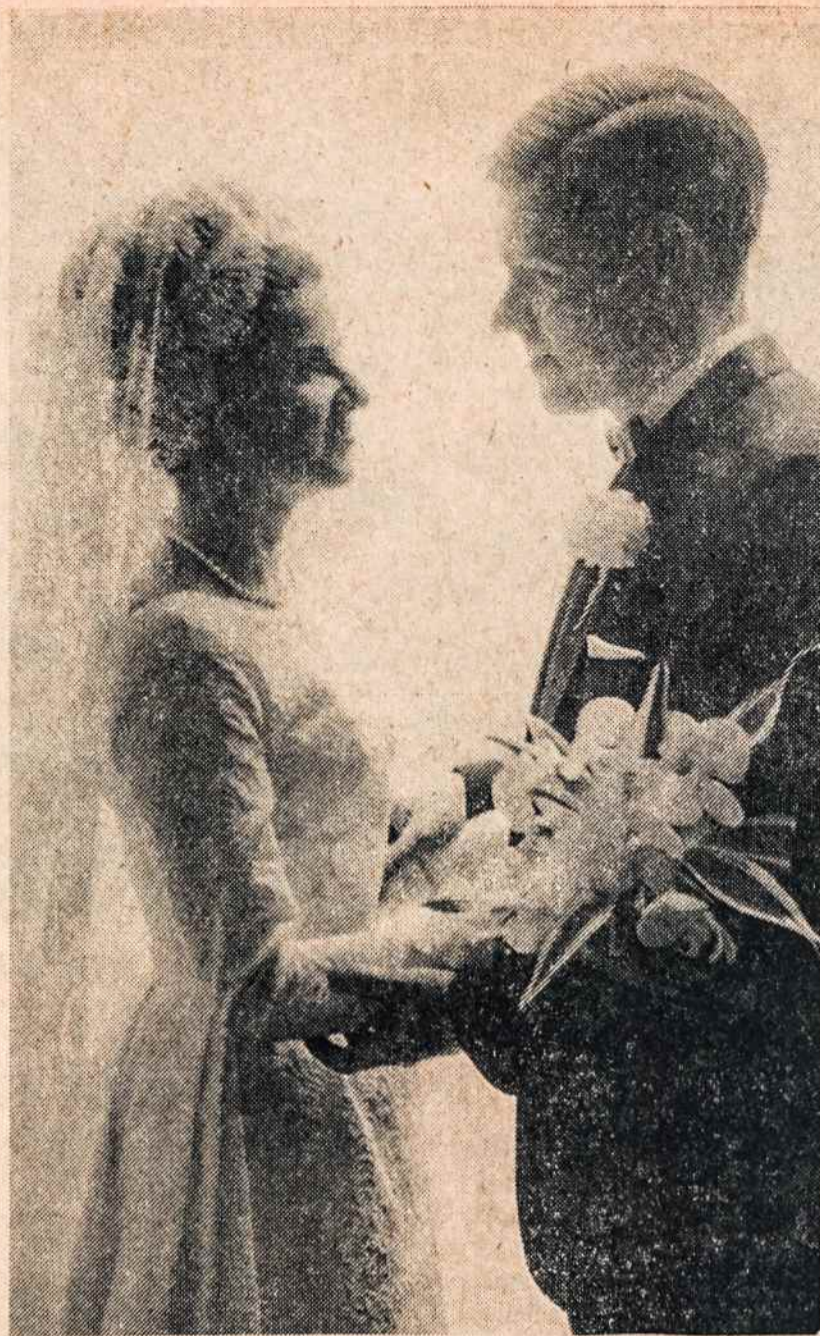
LB Kultūros Fondas. Gaunama Kultūros Fondas (5348 S. Talman Ave., Chicago, Ill., 60632) ir pas platintojus.

Jūlius Gaidelis — SONATA E-min. smuikui ir pianui, 31 psl., kaina nepažymėta. Išleido Izidorius Vasyliūnas, 27 Dimick Str., Somerville, Mass., 02143.

50-65 GYVATARAS — Hamiltono tautinių šėkių grupės sukautvinis leidinys, 20 psl., gausiai iliustruota, suredagavo redakcinė komisija, viršelį piešė Algis Trumpickas.

KALENDORIUS, 1966 metų. Išleido Ničos Knygos Klubas ir Europos Lietuvis Londone, Anglijoje, kasdien nuplėšiamas. Kardone atspausstas vytiš. Kaina nepažymėta.

DRAUGO KALENDORIUS, 1966 m. Išleido Draugo dienraštis Chicagoje. Kalendorius skoningai ir gražiai sutvarkytas; viename lape sudėta du mėnesiai. Šventųjų ir lietuviški vardai, sužymėtos katalikiškos, lietuviškos bei Amerikos tautinės šventės. Dviejų spalvų.

Virgijū Sutkutė ir Antolijū Butas susituko gruodžio 31 vakare Angelų Karalienės bažnyčioje. Nuotr. V. Maželis.

Waterbury, Conn.

(atkelta iš 5 psl.)

sis Waterburio Kalvarijos kapuose.

Pasiliko beliidį savo brangios mamytės 4 sūnius, 2 dukters ir 17 anukų, o taip pat brolis Ignas Mačėnas ir 4 seserys, iš kurių 3 Lietuvoje.

Paskutiniam jos palydūi šventadieniškai prisipildė Sv. Juozapo bažnyčia, o prie naujai supilto kapo išsirikiavo ne tik gausūs artimieji, bet ir didžiulis būrys waterburiečių.

J. Br-kas

Nuotaikingai sutiko naujus metus

Lietuvių Fronto bičiuliai surengė mariam bei svečiam Naujųjų Metų sutikimą. Gražiai išpuoštoje 48 Green salukėje susirinko keletas dešimčių bičiulių, ju draugų bei svečių. Visus sveikino skyriaus pirmininkas V. Skladaitis. Nuotaikingai grojo A. Balsio parūpinta lietuviškų motyvų muzika. Balfo skyriaus pirm. J. Brazauskas tarė keletą žodžių, palinkėdamas visiem geros sėkmės, susiklausymo, pasiaukojimo ir ryžto ateities darbams.

Šiam parengimui daug darbo ir pasiaukojimo įdėjo A. Brazauskienė ir M. Marūnienė. Talkininkavo valdyba ir keletas bičiulių. Fronto Bičiulių parengimai čia mėgiami ir gana gausiai lankomi. 5-vis.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENE sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

AR VAIKAI ATSAKO UZ SAVO VEIKSMUS?

Mūsų kaimynus, su kuriais mes labai draugiškai sugyvenome, nors jie ir nėra lietuviai, ištiko didelė nelaimė. Jų 12 metų berniukas labai smarkiai nukentėjo, kai kitų kaimynų 13 metų berniukas svaidė akmenį ir mūsų draugų vaiką smarkiai sužalojo. Tuoj po įvykio buvo manyta, kad vaikas nustos aktyvus. Laimė, kad daktaram pavyko akį išgelbėti. Vaikas buvo be sąmonės visą savaitę, nes jam smarkiai buvo užgauta galva.

Ta nelaimė įvyko maždaug prieš tris mėnesius. Vaikas dar negali grįžti mokyklon, nes dar silpnas, nors dabar jau gydos namie. Tėvai turėjo labai daug išlaidų. Dalį tų išlaidų žadėjo apmokėti Blue Cross — Blue Shield. Be to, mokyklos vedėjas patarė, kad tėvai samdytų mokytoją, kuris namie mokytų ir padėtų vaikui neatsilikti nuo kitų mokinių. To jie dar nepadarė, nes neturi pinigų.

Mums visiems buvo didelis smūgis, kai kaimynai, grįžę iš savo advokato, pranešė, kad jie nieko nelaimėsią: esą negalima priversti vaiko atlyginti už jo padarytą nelaimę. Kaimynai sakė, kad jų advokatas gerai nusimano ir visuomet gerai jiems pataria. Bet mums atrodo, kad jis nežino, ką sako. Prašom neatsisakyti mums parašyti "Darbininke", ar kaimynų advokatas teisus.

Kaimynai, Massachusetts

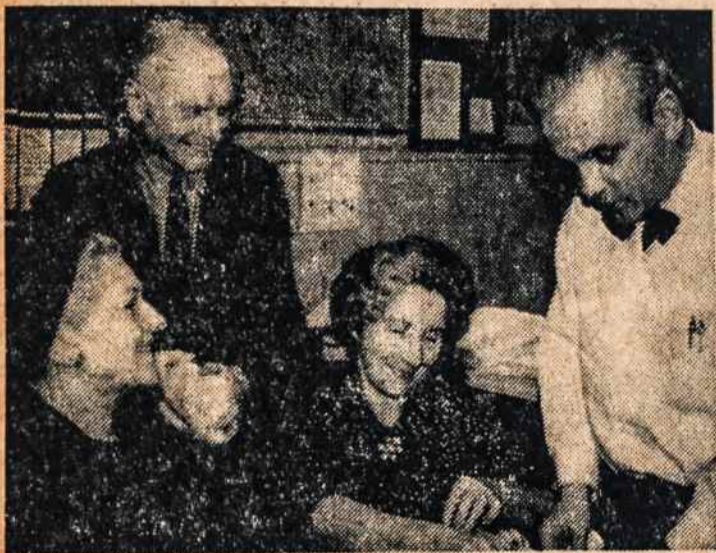
vykdytojas Kaune, Panevėžyje, Petrašiūnuose, Tauragėje ir kitur. Buvo aktyvus Lietuvos Ukraiņiečių D-jos narys. Veikė ir Lietuvos Ukrainiečių D-joje. Jo žmona taip pat rašo straipsnius ukrainiečių spaudai laisvos Lietuvos gyvenimo temomis. Be to, išvertė V. Krėvės "Antanuko rytą" į ukrainiečių kalbą. Už šį vertimą literatūros konkurse ji gavo pagyrimo raštą ir premiją.

Atsakymas

Surku tiksliai atsakyti, nežinanant visų aplinkybių. Tačiau, bendrai kalbant, neturiu abejonės, kad kaimynų advokatas teisingai painformavo. Manau, kad kabate apie civilinį ieškini (tort claim). Tėvai nėra atsakingi už savo mažamečių vaikų padarytus nuostolius (torts). Tai yra pagrindinė taisyklė. Tačiau, kaip ir visais kitais atvejais, nėra tos taisyklės, kuri neturėtų išimčių. Yra buvę atsitikimų, kada tėvams prisiėjo apmokėti savo mažamečių vaikų padarytus nuostolius (damages). Tais atvejais buvo teisme įrodyta, kad tėvai "žinojo", jog jų vaikai turi savo "žinioje" tokius žaislus arba įrankius, kurie gali būti pavojingi (kaip pav. parakas, šautuvas ir pan.), bet jie nesiėmė priemonių tokiam pavojui išvengti. Mūsų atskčiausias teismas vienoj byloj pasisakė: jei tėvai žinojo, kad jų vaikas turi pavojingų "palinkimų", kaip pav. kitus vaikus erzinti ir kankinti, ir nesiėmė priemonių vaikui sudrausti, tėvai yra atsakingi už jų vaiko kitam vaikui padarytus nuostolius.

Paprastais atvejais sunku "įrodyti", kad tėvai "žinojo", jog jų vaikas pavyzdžiui, mes akmenį arba vartos pavojingą žaislą. Vaikai daro daug nelauktų dalykų, apie kuriuos tėvai nei sapnuoti nesapnuoja. Tokie atsitikimai, kada tėvai yra atsakingi už savo vaikų "prasutus" veiksmus (torts), yra palyginti reti.

Beje daugelis miestų turi nemokamus mokytojus, kurie ateina į namus ir padeda ligonius-vaikus mokyti.

NEW YORKO Balfo valdyba siūnčia prašymus, iš k. j. d. V. Jonuskaitė-Leskaitienė, J. Jankus, M. Virbickienė ir pirm. V. Zukauskas.

Norite geros meniškios fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ
vairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų. Norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —

VYT. MAŽELIS

Tel. HYacint 7-4677

127 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N.Y.

LIUDOS MIKULSKYTĖS Vyriškų ir moteriškų drabužių krautuvė

Krautuvėje yra didelis įvairiausių drabužių pasirinkimas. Taip pat gaunamos visokiausios medžiagos siuntiniams į Lietuvą. Krautuvės adresas: 95-04 JAMAICA AVE., WOODHAVEN, N. Y. Tel. 849-7240

LITAS Investing Co. Inc.

kviečia

Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte. Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5 1/2%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui. Dėl prospekto ir kitais reikalais: V. VEBELIONAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N.Y.; HI 1-6799. Darbo valandos: Šiokiadieniai 6-9 val. vak.; šeštadieniai 9-4 val. CHICAGO, ILL.: 6775 So. Western Ave., tel. GR 6-2242. Darbo valandos — trečiadienį ir penktadienį vakarais, šeštadienį nuo 10 iki 3 val. popiet.

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokioms progoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVERgreen 2-6440

WHITE HORSE TAVERN

baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. Virginia 6-9519

SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBOVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA

Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADŽIONAS, sav.

36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ

RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausių rūšių amerikiečių ir importuotų gėrimų... Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno. 103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y. Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089

JUOZAS BRUZINSKAS, vedėjas
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-4329
91-15 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. — Tel. 441-4554

Papildintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖM ir POBOVIAM

Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

SPORTAS

1966 SPORTINIŲ VARŽYBŲ KALENDORIUS.

Kovo 5-6 SAL sportinių žaidynių — Stalo teniso ir plaukimo — varžybos Detroito, Michigan.

Kovo 26-27 SAL sportinių žaidynių jaunių krepšinio varžybos Clevelande, Ohio.

Balandžio 2-3 SAL pabaltiečių sportinių žaidynių — stalo teniso, ir plaukimo varžybos Toronto, Ont., Canada.

Balandžio 16-17 SAL sportinių žaidynių — vyrų krepšinio — varžybos Chicagoje, Ill. Vyriausias žaidynių vykdytojas — vidurio vakarų apygarda.

Gegužės 14-15 SAL sportinių žaidynių tinklinio varžybos Chicagoje, Ill.

Liepos 2-3, SAL sportinių žaidynių lengvosios atletikos varžybos, Toronto, Ont., Canada. (Siūloma prarasti pabaltiečių lengvosios atletikos varžybas kartu).

Liepos 9-10 SAL sportinių žaidynių — šaudymo varžybos Hamiltone, Ont., Canada.

Rugsėjo 3-4, SAL sportinių žaidynių Futbolo (soccer) varžybos, Chicagoje, Ill. Vyriausias žaidynių vykdytojas LFK "Lithuanica"

Rugsėjo 3-4 SAL sportinių žaidynių — lauko teniso varžybos Chicagoje, Ill.

Lapkričio 19-20 SAL sportinių žaidynių — stalo teniso "Dešimtuko" — varžybos, Chicagoje, Ill.

Centro valdyba studijuoja galimybę, šio sezono metu prarasti pirmąsias SAL sportinių žaidynių golfo vartybas.

Sachmatų varžybų data ir vieta bus skelbiama vėliau.

SALFASS Centro Valdyba

Paleškomas pirmimui nuo 25 iki 50 butų apartamentas geroje vietoje. Kas žinotų apie tokią pastatą, prašom skambinti VI 7-3563.

Išnuomojami 2 kambariai su baldais East New York sekcijoje Brooklyn. Teirautis telef. AP 7-6127.

Išnuomojamas mažas 4 kambarių su balkonu butas. Informacijai kreiptis HI 1-2492.

Giminių ir pažįstamų žiniai pranešu, kad 1965 gruodžio 27 Punksė mirė

A. V. A. AGOTA VERBYLAITE

Velionė gimė ir visą amžių pragyveno Suvalkų trikampyje. Mirė vėžiu, sulaukusi 60 m.

Šia proga dėkoju visiems punskiečiams, kurie lankė mano sergančią seserį ir nešė jai maistą, o taip pat giminaičiui kun. I. Sadauskui, kurs iš Liublino nuvažiojo ją aplankyti ir pagosti.

Dėkoju Tėvams Pranciškonom Brooklyn, atlaikiusiems gruodžio 29 — laidotuvių dieną — šv. Mišias, o taip pat bičiuliams Montvilai ir Butkiui už jėse dalyvavimą.

Nuliūdęs brolis A. Verbyla

ZVILGNIS į Naujuosius Metus. Nuotr. V. Maželis

BAIGIASI BALFO VAJUS NEW YORKE

Kiek suvėluotai pradėtas Balfos piniginis ir rūbų vėjus New Yorko-Brooklyne rieda į pabaigą. Iki gruodžio mėn. pabaigos jau atsiliepi didžioji dalis rėmėjų, kurie šiemet, kaip ir kitais metais aukojo vidurkiu po 10 dolerių. Stambesnės aukos vėjus pabaigoje gautos:

300 dol. — Viešpaties Atsimainymo Parapijos, Maspeth, 100 — Barbara Rockefeller (Paulekiūtė) iš Pariziaus.

Po 50 dol. aukojo: R. ir J. Bruzinskai, D. ir V. Anonai, Dr. K. Simaitis ir J. Ciplickas, A. ir Z. Patamsiai, 40 dol. — dr. S. Dimienė. Po 30 — O. ir V. Dovydaičiai, S. Brazauskas, J. ir H. Montvilai.

Po 25 dol. — M. Molynas, J. Budzeika, New York Joint Board, Dr. V. Paprockas, Dr. A. ir J. Snieškos, J. Liaukus, Dr. V. Slavinskas, O. ir J. Vilpišauskai, J. Matyckas, S. Lukauskas, V. Abromaitis, A. Bendorius, Z. ir Z. Jūriai, M. Jankevičiūtė, O. Jankevičiūtė. Tėvai Pranciškoniai.

Po 20 dol. — A. Novickis, kun. J. Aleksūnas, Baltic Estates Inc., E. Vilčinskis, O. Danisevičiūtė, A. Vaitėkūnas, Dr. L.J. Giedraičiai, D. A. Ratai, Liet. Karo Veteranų S-ga, J. Bortkevičius, Dr. J. Jasaitis, Dr. R. Saldaitienė.

Po 15 dol. — Dr. J. ir V. Urbanavičiūtės, J. Ceilius, L. ir V. Koppai, S. Jankauskas, K. Krušinskas, V. Gamziukienė, Dr. V. Kanauka, A. ir K. Gudeliai, K. Bačasauskas, V. Staškis, A. Revėntas, 14 dol. — Vyr. Skaučių židinys, po 12 dol. — J. Galmūnas, J. Šalkauskis, V. Gudelis, K.J. Klimavičius, J. ir E. Pažemėnai, 11 dol. — J. Savickas.

Po 10 dol/ aukojo: A. ir J. Daurerai, A. Maceika, J. Juodis, S. Mackevičius, V. Vilkutaitis, E. ir P. Vainauskai, A. Mačionis, T. Alinskas, V. Rastenis, P. Gobužas, E. Gagas, Dovaičiai, A. Svalbonienė, N. Garliauskas, V. Augustinas, K. Motuzas, D. Gudelis, V. Beleckas, S. Nutautas, K. ir A. Krulkai, V. Sidzikauskas, E. Pūrelis, P. ir V. Vygantai, J. ir E. Landsbergai, J. ir A. Sodačiai, E. ir H. Andruškos, M. P. Palys, A. Jakelaitis, J. Petniūnas, L. Bileris, V. Vasiļauskas, S. Ruginis, J. Lipnickas, J. K. Remėza, J. Petkevičius, L. Rimkus, E. Vainioraitė, J. Glušauskas, J. Juodis, S. Spūdienė, S. Balys, P. Rinkūnienė, D. Kunkas, D. ir V. Vaškūnai, K. Miklas, V. ir K. Sventoraičiai, E. Jankauskienė, K. Vainius, Z. Maske, D. ir S. Biručiai, J. ir A. Butkai, Liet. Atletų Klubas, Dr. E. Mekys, A. Ramanauskas, J. Steponaitis, P. ir V. Dubauskai, V. Kulpavičius, J. Jankus, O. Apolianskas, N. ir J. ir N. Gabė, J. Trimackienė, S. Mažellauskas, J. Vilutis, K. Algenis, B. Gedelka,

Ridgewoodo gražiam rajone prie gero susisiekimo išnuomojamas kambarys su baldais ir televizija, gali naudotis virtuve. Pageidaujama viena ar dvi ergaitės. Nuomos reikalų skambinti EV 6-0814.

Nauji Darbininko skaitytojai

John Marcis, Parlin, N.J. M. Petrosky, Baltimore, Md., O. Norbutienė, Queens Village, N. Y., K. Jurgutis, Detroit, Mich., I. Bandžiulis, Los Angeles, Calif., V. Gajauskienė, Long Island City, A. Mookus, Kearny, N.J., M. Sanda, Brooklyn, N.Y., P. Vindašius, Racine, Wisc., B. Masiokas, Seattle, Wash., J. Semėnas, Piscataway, N. J., K. Žeimys, Hants, England, B. Budriūnas, Los Angeles, Calif., S. Dabkus, Toronto, Ont., S. Lisėokas, Los Angeles, Calif., S. Adamonis, Los Angeles, Calif.

A. Rusteika, So. Boston, Mass., užsakė J. Kurkučiui, Dorchester, Mass., J. Krušinskas, Woodhaven, N.Y. — J. Šileika, Chicago, Ill., V. Zablackas — E. White, abidvi iš Brooklyn, N.Y., V. Yoman — A. Karnuas, abu iš St. Petersburg, Fla., Pr. Kleiza, Woodhaven, N.Y. — Vyt. Naroniui, Floral Park, N. Y., A. Konce, Brooklyn, N.Y. — P.E. Konciamis, Stockbridge, Mich., P. Ažuolas, Brooklyn, N.Y. — P. Sagatai, Hollywood, Fla., J. Markowitz, Elizabeth, N. J. — A. Balinkskui, Rahway, N. J., R. Ausmanienė, Richmond Hill, N.Y. — A. Ausmanis, Caracas, Venecuela, Jūozas Baltrus, Du Bois, Pa. — W.J. Merkelionis, Reynoldsville, Pa., J. Sirgėdas, Richmond Hill, N.Y., — A. Grant Brooklyn, N.Y., J. Pauža, Hudson, N.Y. — A. Bložiui, Brooklyn, N.Y., J. Legis, New York, N.Y. — Agnes Malchuk, Wapping, Conn., J. Sidlauskas — B. Grušaitienė, abidvi iš Waterbury, Conn., P. Lickus — P. Burneikiui, abu iš Chicago, Ill., U. Bradūnas — M. Conrad, Abidvi iš Waterbury, Conn.

Sveikindami naujus skaitytojus, dekokjame užsakytojam. Naujiem skaitytojams pirmasis metasis metinis prenumerata tik 5 dol. Rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

taip pat prigabeno į Balfos sandėlius gerų rūbų, kurių labai prašo Europos ir Pietų Amerikos lietuviiai, ypač daug vartotų rūbų siunčiama Lenkijon.

New Yorko Balfos vėjus baigia koncertu sausio 29. K.L.J.

KLAIPĖDOS ATVADAVIMO MINĖJIMAS

„Cleveland, Ohio. — Sausio 15, šeštadienį, 7 v.v. lietuvių salėje (6835 Superior Av.) rengiamas Klaipėdos prisijungimo prie Lietuvos minėjimas. Po iškilmingos dalies ten pat bus Detroito dramos mėgėjų vadovaujamų Z. Arlauskaitės-Miškienės vaidinama Vytauto Alanto 4 veiksmų komedija "Žmonos portretas".

Salėje vietos bus numeruotos, nes to pageidavo publika. Kvietimus prašoma įsigyti iš anksto. Juos galima gauti pas Alto sk. valdybos narius ir sekmadieniai šv. Jurgio liet. parapišos salėje tuoj po sumos. Po vaidinimo seks šokiai ir vaišės. Bus parengta skanių valgių, kavutės ir gaivinančių gėrimų.

Rengėjai

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmdieniais nuo 11 iki 12 val.

BOSTON, MASS.
Vedėjas
STEP. MLNKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmdieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BROCKTON, MASS.
Vedėjas P. VISCINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209

AM bang. 1190 kil.—FM bang. 105.7
nėg. iš WKOX, Framingham, Mass.
Sekmdieniais 8 - 9 val. ryte

DETROIT, MICH.
Vedėjas RALPH J. VALATKA
WJLB, 1400 banga
15756 Leisure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
Šeštadieniais 8:45 iki 9:45 v.v

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGONAVICIUS
WBMI - FM 95.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4502
Sekmdienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PITTSBURGH, PA.
WZUM, 1590 banga
vedėjas VYT. A. YUCIUS
52 Shady St. W. Pgh., Penna. 15228
Tel. 563-2754
Sekmdieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 kilocycles
BENDRUOMENĖS BALSAS
1203 Green St., Phila. Pa. 19123
PO 5-0932
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO - AM - 1240
Ved. ANT. PALIULIS
Lietuvos prisiminimai
Kultūrinė - komercinė programa
Sekmad. 9:35 iki 10:30 ryto

BUSS. OPORTUNITY

Excellent Opportunity! Luncheonette and small Delicatess store, 5 rooms, bathroom. Convenient location at Rt. 515, Vernon, Stockholm Rd. at exit to Highland Lakes; near catholic church. Phone 764-4801 or write Vernon Valley Lake Office, Glenwood, N.J.

ŠIRDIES PRIEPUOLIAI

Tu gali pramatyti savo širdies priepuolį ir jo išvengti. Tokio vardo knyga jau atspausa. Joje sudėtos naujausios mokslo žinios apie širdies priepuolių išsivystymą ir apsaugojimą nuo jų.

— Knygos kaina \$3.75 —

Užsakymus siųskite leidėjo vardu: Mr. B. GRAZULIS, 2546 Lorain Ave., Cleveland, Ohio 44113

Platintojams nuolaidos. New Yorke šią knygą jau dabar galite gauti: AIDE, ROMUVOJ ir DARBININKO administracijoj, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VAL
SESTADIENIAIS NUO 5 IKI 6 V.P.P.
DIREKTORIUS : DR. JOKUBAS J.
STUKAS
1330 KIL
979 Mg. RM.
ADRESAS : 1016 SCHLEIFER ROAD
HILLSIDE, N. J. 07205
TELEFONAS : 289-6878, AREA CODE 201

LIETUVIŲ ADVOKATAI

C. A. VOKET

ADVOKATAS

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Stephen Bredes, Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

VAITKUS

FUNERAL HOME

197 Webster Avenue

PRANAS VAITKUS

Laidotuvių Direktorius

ir balsamuotojas

Cambridge, Mass.

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį. Moderniška koplyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir kitus miestus. — Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(ARNAKAUSKAS)

Graborius - Balsamuotojas

MODERNI KOPLYČIA

423 METROPOLITAN AVE.

Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

FUNERAL HOME

Moderni koplyčia - Air conditioned

A. J. BALTON-BALTRUNAS

Licensed Manager

& Notary Public

660 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.

Evergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS

BALSAMUOTOJAS

231 2BEDFORD AVE.

Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Salinskas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

84-02 JAMAICA AVE.

(prie Forest P'way Station)

Woodhaven, N. Y.

Suteikiama garbingas laiduoves.

Koplyčios nemokamai visose

miesto dalyse; veikia ventilacija.

Tel. Virginia 7-4499

Theodore Wolinnin,

Inc.

E. JOSEPH ZEBROWSKI

Laidotuvių direktorius

Moderniška koplyčia su

Air Condition

123 E. 7th St., New York 9, N.Y.

GRamercy 5-1437

KARLONAS

FUNERAL HOME

280 CHESTNUT STREET

NEW BRITAIN, CONN.

Tel. BA 9-1181

CARROL

FUNERAL HOME

Inc.

PETRAS KARALIUS, sav.

Laidotuvių direktorius

ir balzamuotojas

74 Providence St.

WORCESTER, MASS.

PL 4-6757 PL 4-1165

A. ANDRIUSKEVIČIUS

LAIKRODININKAS

- JUVELYRAS

Auksas - sidabras - deimantai

laikrodžiai

9408 Jamaica Ave.

Woodhaven 21, N. Y.

VI 7-2573

"VENTA"

Home Improvements

Co.

Atlieka visus namų vidaus re-

monto ir modernizavimo dar-

busus, įrengia rūsius (basements)

pastoges (atikas) ir t.t. Dar-

bas atliekamas sąžiningai pa-

tyrusių lietuvių stalių už pri-

einamą kainą. Kreiptis:

J. BANDZIUKAS

84-12 102nd Street

Richmond Hill, N. Y. 11418

Tel. VI 7-2772

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJIENOS**

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Tėv. Leonardas Andriekus, pranciškonų provinciolas, savaitgaliai buvo atvykęs į New Yorką, kur tvarkė įvairius vienuolijos reikalus.

J. Gerdvilienė, Maironio mokyklos mokytoja, mokyklos eglytei parengė kalėdinį vaizdelį "Tyliąją naktį". Eglutė bus sausio 16. Apreiškimo parapijos salėje. Pradžią 4 v. popiet.

Darbininko redakcija ir administracija nuosirdžiai dėkoja visiems sveikinusiems Kalėdų švenčių ir N. Metų proga.

Angelių Karalienės parapijos Amžinojo Rožančiaus draugijos laimėjimų vakaras bus ši šeštadienį, sausio 15. Pradžią 4 v. popiet.

Lietuviams seneliams, gyvenantiems Muenrhene, Vokietijoje, senelių prieglaudose, Kalėdų švenčių proga per A. Griniene pasiūsta 20 dol. Aukoko: dr. J. Dičpinigaitienė šeima — 6 dol., L. Baltrušaitienė — 6 dol., A. Kazickienė — 5 dol. ir O. Andriūšienė — 3 dol.

Dail. B. Gedvilienė, kurios paroda Apreiškimo parap. salėje praėjo su pasisekimu, padovanojo vieną paveikslą, kurį bus galima laimėti madų parodoje kovo 13. Parodos pelnas skiriamas Vasario 16 gimnazijai.

Vasario 16 gimnazijai L. Baltrušaitienė, vadovaujanti 5 būreliams New Yorke pasiektu 904 dol. Čia įskaitoma ir vienkartinės aukos, kurias suaukokojo: M. Povilaitis — 10 dol., A. Gudaitis — 6 dol., V. Masilionienė (Dayton, Ohio) ir F. Kizus po 5 dol., Kun. A. Karčgas ir J. Pakala — po 1 dol. Yra ir tokių būrelių narių, kurie nesumokėjo nei už vieną 1965 mėnesį. Tai apskunkina būrelių vadovai darba, nes tada sunku atsiskaityti su gimnazija.

NAUJOS PLOKSTELĖS
Lietuviškų šokių muzika. Orkestrui palydint įgrotos 6 polkos, 4 valsai. Lietuviškas pupuri ir paskutinis kaukių balius. Kaina 4 dol.

Lietuvių dainos ir šokiai Nr. 2. Okupuotos Lietuvos ansamblio bei orkestro įgrotos 5 polkos, 4 valsai ir 5 lietuviškos liaudies dainos. Kaina 4.50 dol. Stereo 5.50 dol.

Dainos. Sol. A. Stempuzienės 25 liet. liaudies ir lietuvių kompozitorių muzikos kūrinių, palydimi simfonijos orkestro, diriguojant D. Lapinskiui. Kaina 6 dol. Stereo 7 dol.

Persiuntimui paštu JAV pridedama 50 centų. Kanadon 1 dol. Kreiptis: Darbininkas Adm. 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

GRUODŽIO AIDAI

Aidų gruodžio numerį yra šie straipsniai: Juozas Girnius — Taika, pacifizmas ir defetizmas; J. Vaišnora, M.I.C. — Vysk. A. Baranauskas. Vladas Jakūbėnas — Dariaus Lapinsko kūryba; Antanas Maceina — Laiškas "Aidų" redaktoriui J. Girniui.

Iš grožinės literatūros: Juozas Kėkštas — Pranašystės paslaptis, Andalūzijos sušaudymas (eil.); Eug. Matuzevičius — Atminimai (eil.).

Apžvalgoje rašo: J. B. — Vincas Ramonas; Kostas Rauda — Juozui Kėkštui 50 metų; St. Goštautas — Vytautas Kašuba; kun. P. Celiešius — Ekumeninis požiūris į M. Liuterį; Juozas Koješius — Lapkričio 13 manifestacija; Stud. K.K.G. — Studentų suvažiavimas.

Recenzijos: Andrius Sietynas — Premijuotas romanas "Karklupėnai"; Titas Alga — Pirmasis literatūros metraštis; dr. Tomas Žitraitis, O.P. ir J.G. — Šis tas iš svetimų kalbų.

Numeris iliustruotas V. Kašubos skulptūros darbų nuotraukomis.

Redaguoja dr. J. Girnius (27 Juliette St., Boston, Mass.); leidžia Tėvai Pranciškoniai (680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y.)

Lietuvių Religiniam Kongresui Rengti komitetas išleido savo biuletinį, kuriame paskelbta religinio kongreso programa, posėdžio protokolas ir k. Religinis kongresas ir Šiluvos koplyčios šventinimas bus rugsėjo 3-5 Washingtone. Komiteto adresas — Lithuanian Catholic Religious Aid, Inc., 225 So. Fourth St., Brooklyn, N. Y. 11211, tel. (212) EV 4-1984.

Dail. Vytauto Igno kūrinių paroda bus kovo 24-27 Maspetho parapijos salėje. Rengia New Yorko skautams remti komitetas.

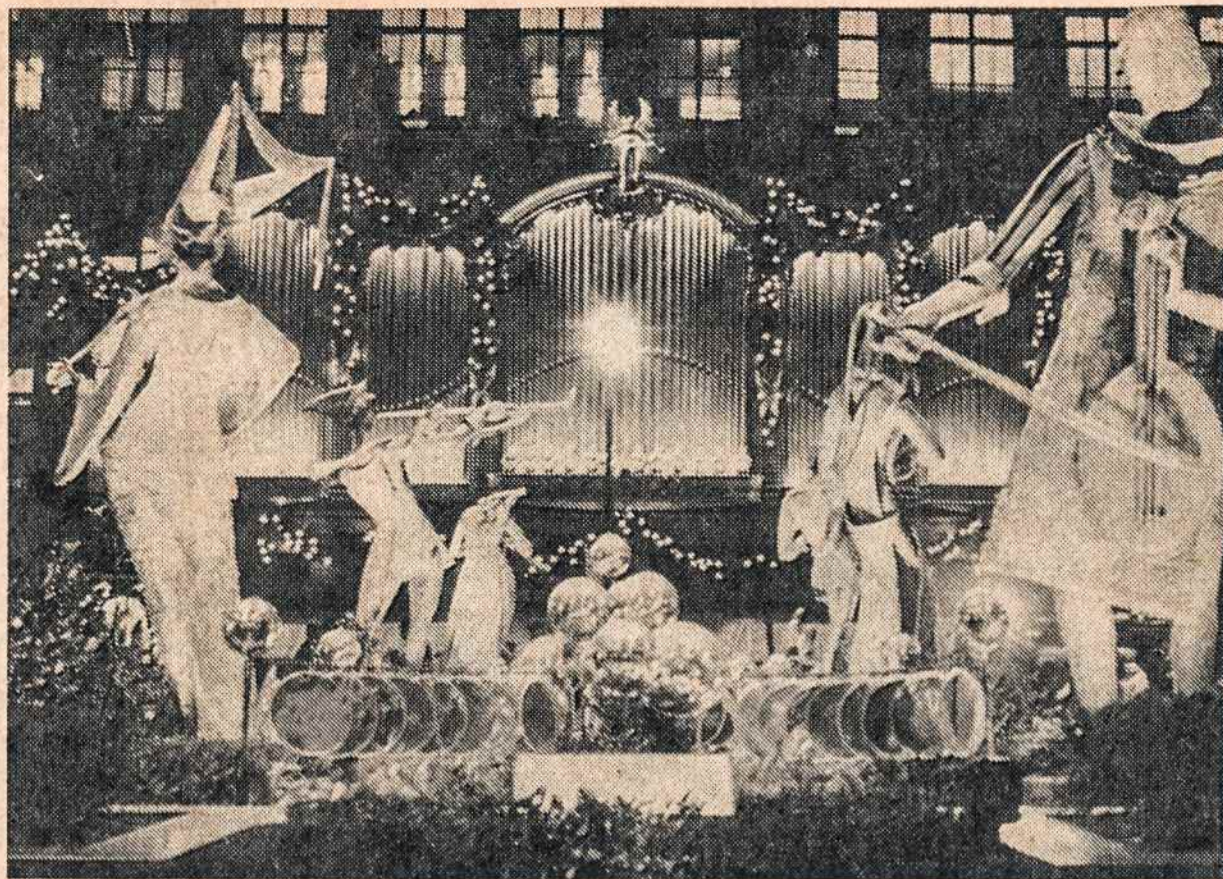
Dail. V.K. Jonyno biografija su nuotrauka išspausdino "Linn's Stamp News", leidžiamas Sidney, Ohio, š.m. sausio 3 laidoje. Rašo Bert Happ serijoje apie Vatikano pašto ženklų kūrėjams vargstant ir rūpinantis kasdieniu pragyvenimu, su jais vargsta ir visa jų kūryba begulėdamas stalčiuose. Pasitraukus kūrėjai iš šio gyvenimo, dings su jais ir jų kūryba. Ne tik platus pasaulis, bet ir mūsų pačių naujos kartos nieko nežino apie mūsų muzikinę kultūrą. Noriu ypatingai pabrėžti, kad ši kūryba jima pastangas

Angelių Karalienės parapijoje praeitais metais pajamų gauta 44,006.63 dol., turėta išlaidų — 32,225.07 dol. Liko pajamų 11,781.07 dol. Iš parapijiečių gauta aukų daugiau nei 1964 metais. Praeitais metais mirė 48 parapijiečiai, sutuokta 18 porų.

Kanotas Antanas Trimakas, Jadvygos ir a.a. dr. A. Trimako sūnus, dvėjus metus išbuvo Meksikoje, grįžo į New Yorką pas motiną. Meksikoje būdamas, jis daug skaitė paskaitų apie Lietuvą, religijos persekiojimą, išleido dr. J. Savojo knygą "Kova prie Dievą Lietuvoje" ispanišką laidą. Taip pat išleido ispaniškai knygą apie Marijos apsišėkimą Skiemonyse. Eilė laikraščių atspausdino atsiliėpimus apie jo knygas, ištraukas iš knygos apie kovą prieš Dievą Lietuvoje. Jis yra elektronikos inžinierius, turi magistro laipsnį ir mano studijas dar toliau tęsti.

Kazimieras Garas, naujai pasireiškęs dramos aktorius New Yorke, pasirašė sutartį su Broadway teatru vaidinti pagrindinį vaidmenį naujame Tennessee Williams veikale. Prieš Kalėdų šventes jis buvo Toronte, kur buvo filmuojamas televizijos programos "Seaway" epizodas "Over the Falls". Ten jis atliko pagrindinį vaidmenį. K. Garas, atvykęs 9 metų į Ameriką, baigęs dramos mokslus, nori prasimušti amerikiečių scenoje, yra vaidinęs New Yorko teatruose. Yra paruošęs bandomąjį epizodą televizijos vaidinimų serijai "Separate Lives", kurį nufilmavo garsoji bendrovė MGM amerikiečių televizijos CBS tinklui. Veiksmas vyksta New Yorke, o pagrindinis veikėjas yra jaunas užsienietis aktorius, mėginąs savo laimę amerikietiškoje teatro scenoje. Jeigu CBS tinklas bandomąjį epizodą įstengs parduoti kuriai nors firmai, į mūsų televizijos ekranus ateis pirmasis lietuvis su savo vaidinimų serija.

Woodhavene naujai atremontuotame name išnuomojamas butas iš 4 kambarių pirmame aukšte, Kambariai šviesūs, parketo grindys, graži rami aplinka arti parko ir susisiekimo stotelių. Kaina prieinama. Taip pat išnuomojamas vienas didelis kambarys, pageidaujama vyras. Skambinti VI 9-5524.

ROCKEFELLERIO CENTRAS New Yorke šių metų Kalėdų metu, papuostas viduramžių trubadūrų statulom. Nuotr. R. Kisieliaus.

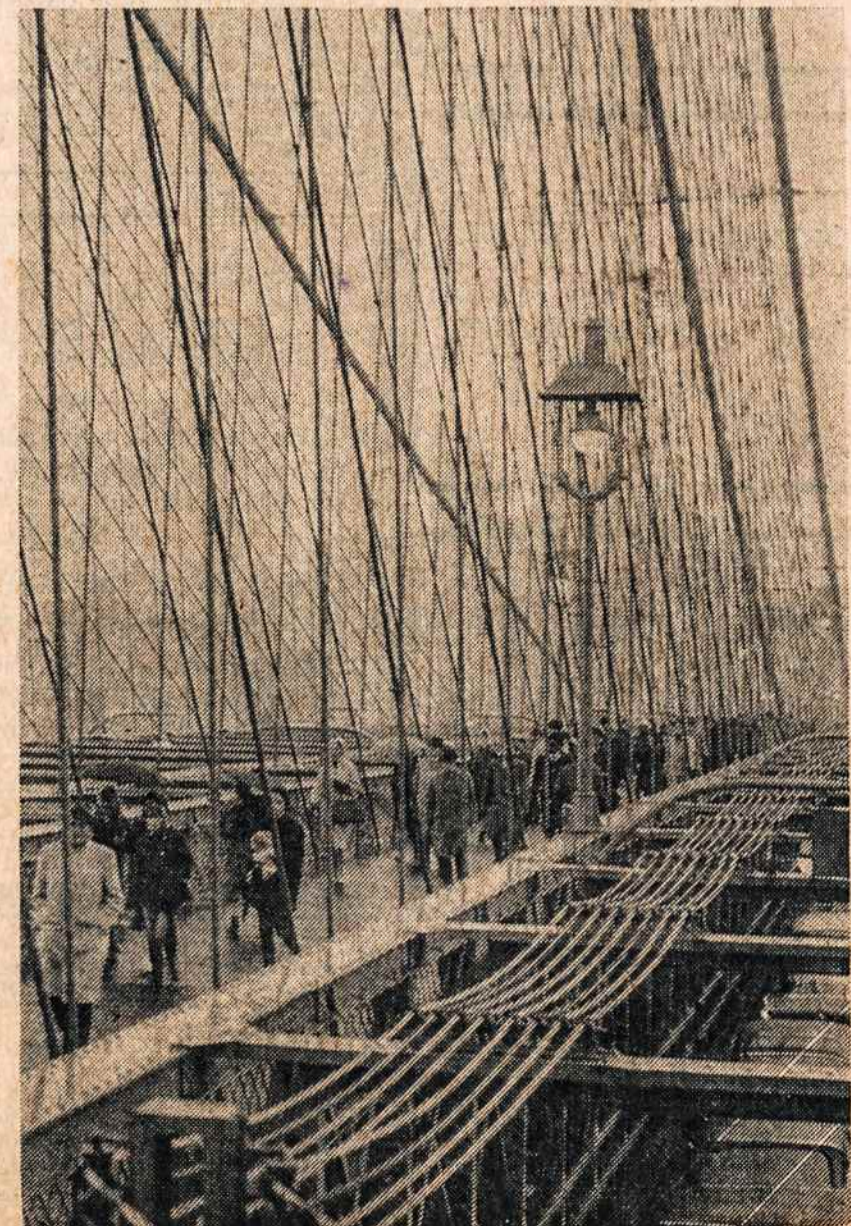
SUSIRŪPINKIME LIETUVIŠKŲ GAIDŲ LEIDIMU

IZIDORIUS VASYLIŪNAS

Labiausiai užmirštas, jei nesakyti paniekintas, mūsų kultūros baras yra aukštoji mūsų muzikos kūryba — simfonijos, simfoninės poemos, kamerinė muzika. Kaip tik tai, kas sudaro mūsų muzikinės kultūros svariausią dalį. Mūsų nepriklausoma valstybė buvo jauna ir neturtinga. Turėdama tūkstančius įvairiausių gyvenimo problemų, ji tiesiog nesuskubo ir gal finansškai nepajėgė šios srities sutvarkyti, nors pradžia jau buvo padaryta. Bet ji neapleido muzikinės kultūros. Ji išugdė gabių ir kūrybingų muzikos kūrėjų stiprią grandį, kurie sukūrė didžiulį muzikinės kultūros lobį ir dar tebekuria.

Civilizuotame tautos gyvenime muzikinė kultūra yra pats gražiausias žiedas. Išsiblaškęs tautai po visą pasaulį, deja, šiam tautos žiedui yra pakirstos pagrindinės sąlygos gyvuoti. Kūrėjams vargstant ir rūpinantis kasdieniu pragyvenimu, su jais vargsta ir visa jų kūryba begulėdamas stalčiuose. Pasitraukus kūrėjai iš šio gyvenimo, dings su jais ir jų kūryba. Ne tik platus pasaulis, bet ir mūsų pačių naujos kartos nieko nežino apie mūsų muzikinę kultūrą. Noriu ypatingai pabrėžti, kad ši kūryba jima pastangas

Lietuvių Darbininkų Sąjungos 5 kuopa per P. Jokubauską iš Waterbury, Conn. prisuntė Darbininkui 25 dol. Administracija nuosirdžiai dėkoja.

TRAUKINIŲ IR AUTOBUSŲ STREIKO metu Brooklyno gyventojai pėsti eina po darbo į namus per Brooklyno tiltą. Nuotr. R. Kisieliaus.

**BOSTONO
ŽINIOS**

Kultūros klubo susirinkimas šaukiamas sausio 22 d. 7:30 v. vak. Tarptautinio Instituto patalpose. Dr. Romualdas Zalubas iš Washingtono kalbės apie naujausius erdvės tyrinėjimus. Meninę programą išpildys sol. S. Valiukienė iš New Haven ir stud. A. Lapšys.

Kultūriniai subatvakariai šiais metais pradėdami sausio 15 d. 7:30 val. vak. tautinukų namuose. Pirmuoju paskaitinuku bus Algirdas Budreckis, vienas iš lapkričio 13 žygio organizatorių. Jis kalbės apie jaunimą ir lietuviškos išlaikymą.

ALRK Moterų Sąjogos Bostono kuopa vasario 6 rengia koncertą, kurio žymesnę programos dalį išpildys Aušra Vedekaitė, sopranas, baigusi Juilliardo muzikos mokyklą, New Yorke, su BS laipsniu. Toliau studijas tęsė su Neumon Leighton Memphis Tenn. Be to, studijas gilino Vokietijoje, Darmstadte, o operos kursą studijavo Mozarteume, Salzburg, Austrijoje. Akompanuos Vytenis Vasyliūnas. Pelnas skiriamas lituanistinės mokyklos patalpų remonto išlaidoms padengti.

Kapt. Romas Leimonas su savo šeima Kalėdų šventės praleido pas žmonos tėvus Martinukus ir motiną T. Leimonienę. Po N. Metų su visa šeima išvyksta į JAV kariuomenę Vokietijoje.

Baltų Sąjungos metinis susirinkimas šaukiamas sausio 16 d., 3 val. popiet. Tarptautinio Instituto patalpose (287 Commonwealth). Baltų Sąjunga jau eilę metų rengia koncertus Bostone, kviesdama menines jėgas iš latvių, lietuvių ir estų. Susirinkimo meninėje dalyje girdėsime latvių baritoną Charlie Grinberg ir estaitę Mare Attemann. Ji padėklamuos latvių, estų ir lietuvių poetų kurinius anglų kalba. Po programos bus draugiškas pasikalbėjimas ir diskusijos prie kavos. Kviečiami visi nariai ir svečiai.

Daug sutaupysi pirkdamas per "Spartą" radiją, radio-consoles, color ir kt. TV, Tape recorderiai, patefonai, fonografai, įv. skaičiavimo mašinos, cash registeriai, rašomos maš. visomis kalbomis. Visi gaminiai Telefonken, Grundig, Zenith, Burroughs, Olympia, Royal etc. Katalogus ir informacijas gausite tik pranešę savo adresą: J.L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y., 11731.

GERIAUSIA DVANA
Mozerio šveicariškas laikrodinis. Labai prieinamos kainomis (kartais net puse kainos) Stasys Staras savo klientam parūpina šveicarų Mozerio firmos moteriškų ir vyriškų laikrodžių, 18 karatų aukso, ar nerūdijančio metalo, žiurovų 20x50 stiprumo, krokodilo odos išdirbinių, diržų, piniginių ir rankinukų) iš Argentinos, gerų virtuvinių peilių iš Vokietijos ir kvėpalų iš Prancūzijos. Kreiptis — Stanley Staras, 23 Mendon Str., Worcester, Mass., 01604, Telef. 757-2034.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos
New Yorko Klubas
sausio 22, šeštadienį
8 val. vak.

rengia

BALIŲ

LE CORDON BLEU
naujose patalpose, Burgundy salėje
Jamaica Ave. ir 96th Street kampas
WOODHAVEN, N. Y.

Bus cocktailis, vakariene, šokiai. Šokiam gros A. Starolio orkestras.

Kaina 12 dol., įskaitant 1 bonką degtinės 10 asmenų stalui. Bilietus reikia įsigyti iki sausio 17 pas B. Kidolienę (tel. HI 1-3894) ir P. Ivaškiene (tel. VI 6-8320).

Klubo Valdyba

Maironio šeštadieninės mokyklos

tradicinė

KALĖDŲ EGLUTĖ

sekmadienį, sausio 16

4 v. v.

Apreiškimo parapijos mokyklos salėje, Brooklyne

- Pauliaus Jurkaus "Žiemos pasaka"
- Loterija
- Bufetas
- Šokiai

Kviečiame visus atsilankyti

Ką mes turėtumėm leisti? Štai pagrindinis sąrašas kūrėjų ir jų kūrinių.

Kazio Viktoro Banaičio: Sonata smuikui ir fortepionui, "Lietuvos idilijos" — trio klarinetui, smuikui ir arfai, Kanonų rinkinys fortepionui, Operos "Juratė ir Kastytis" klaviras ir partitūra, "200 liaudies dainų".

Juliaus Gaidelio: Sonata smuikui ir fortepionui, Keturi styginiai kvartetai, Kvintetas pučiamiesiems, Keturios sim-